

Kodu Uudised

Luunja valla infoleht

Nr 7 (306) Juuli 2022

Mõisapäevad ootavad luunjakaid ja külalisi

Luunja mõisapäevad toimuvad taas, tänavu neljapäevalisena 28. kuni 31. juulini.

Sündmused saavad hoo sisse neljapäeval Kavastu kandis, kui kl 17.00

avab Emajõe Suursoo keskuses oma fotonäituse üks tuntumaid loodusfotograafe Sven Začek. Huvilised saavad tutvuda majaga, käia meie loodusiigidega RMK matkarajal ning nautida õpilasmaleva kohvikut. Kell 19.00 kuulutab vallavanem Kavastu parve juures mõisapäevad avatuks ja viib huvilised giidituurile „Kavastu unustatud ajalugu”. Kell 20.00 algab parve juures mõnus simman, kus musitseerivad noored folkmuusikud Alamakstud Härrad. Parve ümbrus ja Kavastu rannaala on muutumas, tulge vaatama!

Reedel, kogukonnapäeval avab vallamajas kl 16.00

oma näituse „Siit ja sealt” Eesti graafika *grand old lady* Marje Üksine. Üksine on sündinud 18. mail 1945 Tallinnas, 1964–1970 õppis Eesti Riiklikus Kunstiinstituudis graafika erialal. Töötab vabakutselise kunstnikuna, on teinud personaalnäitusi Eestis, Soomes, Rootsis, Saksamaal, Taanis, Venemaal ja USAs. Osa võtnud rahvusvahelistest näitustest Eestis, Soomes, Sloveenias, Itaalias, Norras, Poolas, Saksamaal, Jaapanis, Bulgaarias, Prantsusmaal, Hollandis, Lätis, Leedus, Slovakkias, Ungaris. Tema töid on kunstikogudes Eesti muuseumites, Tretjakovi galeriis, Semipalatinski kunstimuuseumis, Ludvig-Forum für internationale Kunstis Aachenis Saksamaal, New Orleansi kunstimuuseumis, Emil Cedercreutzi ja veel mitmes Soome muuseumis. Kunstikriitikud on esile toonud, et Üksine teostele on iseloomulik ühe-

aegselt nii kaamerasilmalik täpsus kui abstraktsus killustunud motiivide näol. Ta ei pelga kõige ajamahukamaid graafikatehnikaid, jättes sealjuures mulje, justkui oleks need mängleva kergusega loodud. Marje Üksine töödes hinnatakse, et need on tehtud klassikalistes, varem palju ja tänaseks juba harva kasutatavates sügavtrükitehnikates (peamiselt kuivnõelas ja metsotintos), kuid nende kasutamise loovus ja isepära saavutavad kordumatu uueilmelise tulemuse.

Kell 16.30 toimub roosiaias giidituur ja 17.00 siirdume meie uuele puhkealale, mille avame üheskoos ennenägematu ujumisvõistlusega, kus võistlustulle astuvad meie valla spordi- ja kultuuri kollektiivide võistkonnad.

Kell 18.00 algab jõesadamas laste- ja noorteteatri Reky teatrimäng „Täna teeme teatrit”, mis on teistmoodi lastelavastus, kus kõik, kes on tulnud publikuks, saavad osa võimalusest ise näitleja olla. Julgemad seda suisa lavalaudadel. Koostöös publikuga valmivad kolm vahvat eesti muinasjuttu. Etendus pakub põnevust ja teatritegemise lusti.

Alates kella 18.00-st kuni 21.00-ni on võimalus külastada kultuuripealinn Tartu 2024 põnevaid töötubasid ja neis osaleda.

„Kasvades oma toiduga“ töötoas saavad kõik huvilised panna proovile oma maitsmismeeled ja teadmised toidutaimede kohta. Tule kogu perega!

Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi kuuluv digikunsti projekt „Metsavaimud masinas“ juhatatakse kunsti kaudu eluslooduse juurde. Meie esivanemate pärimus peegeldab looduslähedast maailmapilti – tavalised on kohtumised vee- ja mets-

haldjatega, rahvalauludes pöördutakse loodusobjektide poole ning kalendrid sisaldavad õpetusi töödeks-tegemisteks looduse rütmis. 2024. aastaks valmiv kunstiprojekt toob nähtavale looduslähedast mõtteviisi kajastava pärimuse, mis on talle Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiivi kogudes. Luunja mõisapäevade raames tutvustame projekti ja sellega seotud pärimuslugusid. Laulame laule, lahendame looduspärimusega seotud mõistatusi ning muidugi jutustame pärimuslugusid.

„Kunst loob lähedust“ pakub sponstaanset kunstitegemise võimalust.

Päeva lõpetab meeleolukas tantsuõhtu ansambliga Äge Brass.

Laupäeval toimub juba traditsiooniline mõisapäevade laat koos lõõtsameeste, lasteala ja toredate pakkumistega kauplemisalal. Elevust lisavad küladevahelised võistlused, mida tänavu korraldab möödunud aastane võitja Sirgu küla.

Laupäeva õhtul kl 20.00 ootame teid roosiaeda nautima lilleilu ja kuulama Chalice'i kontserti „Maailma ilusaima kujuga kurk“. Avatud on romantiline roosikohvik.

Pühapäeval aga ootame koos Luunja Rahvatantsuseltsiga Trambali nii võistlejaid kui kaasaelajaid Luunja triatlonile ja laste duatlonile.

Kogu info sündmuste kohta on leitav Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse kodulehelt <https://luunjakultuur.ee/uncategorized/juulikuu-sundmused-luunja-vallas/>.

Head luunjakad, ootame teid väga!

Kadi Kalmus ja Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse pere

Vallavolikogu juunikuu istungi info

Juunikuu Luunja vallavolikogu istung toimus 30. juunil Luunja vallas.

Esimeseks päevakorrapunktiks oli **volikogu 21.05.2020 määruse nr 5 „Eluruumi alaliste kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramisel” muutmise**. Ettekandja Kairit Pahl selgitas, et eelnõu muutmise eesmärk on võimaldada edaspidi toimetulekutoetuse arvestamisel võtta eluasemekulu liigina arvesse ka eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakset. Toimetulekutoetuse regulatsiooni muutmise eesmärk on toetada eluaseme soetamiseks laenu võtnud peresid sarnastel alustel nende peredega, kes tasuvad igakuiselt eluaseme kasutamise eest üüri, vähendades nii majanduslike raskuste ulatust (sh täiendavate võlgade lisanemist) ja vältides eluaseme kaotamist. Volikogu toetas eelnõu ettepanekut.

Teiseks päevakorrapunktiks oli **Luunja valla 2021. aasta konsolideeritud majandusaasta aruande kinnitamine**. Finantsjuht Hille Luts selgitas, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud rida-realt konsolideerituna koos valitseva mõju all olevate üksustega Luunja Varahalduse SA ja SA Luunja Jõesadam. Luunja vald sai 2021. aastaks püstitatud kohustustega hakkama. Valla eelarves püstitatud peamised eesmärgid on täidetud, ebavajalikeks osutunud kulutused on tegemata, valla eelarve ei ole puudujäägis. Majandusaasta aruanne on ka vandeaudiitori poolt auditeeritud ja nii revisjoni- kui ka majanduskomisjoni poolt üle vaadatud. Volikogu kinnitas majandusaasta aruande.

Kolmandaks päevakorrapunktiks oli **Pilka tee L1 kinnisasja omandamine**. Majandusnõunik Aivo Paabo selgitas, et Pilka tee L1 kinnisasja omanikud on avaldanud soovi tasuta võõrandada teekinnistu Luunja vallale. Volikogu otsustas omandada Luunja vallale tasuta Luunja vallas Pilka külas asuva Pilka tee L1 kinnisasja (sihtotstarve transpordimaa 100% ja pindala 2137 m²).

Järgmisteks päevakorrapunktideks olid:

- **Põvvatu külas Variku maaüksuse detailplaneeringu algatamine, planeeringuala piiri ja suuruse ning**

lähteseisukohtade kinnitamine. Planeeringute nõunik Evelin Karjus selgitas, et Variku maaüksusel, suurusena 4,65 ha, on detailplaneeringu algatamise eesmärgiks maaüksuse jagamine elumumaa sihtotstarbega kruntideks, kruntidele üksikelaanute ja abihoonete ehitamiseks ehitusõiguse ja arhitektuurinõuete määramine.

- **Kakumetsa külas Maasika ja Kaariku tee 2 maaüksuste detailplaneeringu algatamine, planeeringuala piiri ja suuruse ning lähteseisukohtade kinnitamine**. Planeeringute nõunik Evelin Karjus selgitas, et Variku maaüksuse idaosas (praegune Maasika katastriüksus), suurusena ligikaudu 2,7 ha, on planeeringu eesmärgiks jagada maa-ala elumumaa sihtotstarbega kruntideks, kruntidele üksikelaanute ja abihoonete ehitamiseks ehitusõiguse ja arhitektuurinõuete määramine. Lisaks on taotleja planeeringualasse kaasanud munitsipaalomandisse kuuluva Kaariku tee 2 maaüksuse suurusena 6196 m², et komplekselt korrastada ja välja ehitada piirnev avalikult kasutatav ala ning lahendada lisajuurdepääs.

- **Lohkva külas Põltsamaa maaüksuse lõunaosa detailplaneeringu algatamine, planeeringuala piiri ja suuruse ning lähteseisukohtade kinnitamine**. Planeeringute nõunik Evelin Karjus selgitas, et Põltsamaa maaüksuse, suurusena ligikaudu 2 ha, detailplaneeringu algatamise eesmärgiks on planeeringualal maakasutuse sihtotstarbe muutmise äriks ja ehitusõiguse määramine ärihoonete rajamiseks.

Volinikud olid eelneva kolme detailplaneeringu algatamise poolt.

Seitsmendaks päevakorrapunktiks oli **Luunja vallavolikogu määruse „Luunja valla hankekord” kinnitamine**. Vallasekretär Marko Jaeger selgitas, et Luunja vallas kehtib 26.04.2014 Luunja vallavolikogu poolt vastu võetud määrus nr 24 „Luunja valla hankekord”. Käesoleva määruse muutmise lähtub vajadusest korrastada määruse terminoloogiat ja ülesehitust, kõrvaldada mõned vastuolud nii määruses endas kui ka seadusega, käia kaasas üldise asjade ja teenuste kallinemisega ning samuti vähendada bürokraatiat. Volinikelt ega ka komisjonidelt

eelmisel istungil esimesel lugemisel olevale eelnõule parandusettepanekuid ei laekunud. Volikogu kinnitas hankekorda.

Kaheksandaks päevakorrapunktiks oli **Luunja vallavolikogu määruse „Mittetulundusliku tegevuse toetamise kord”** esimene lugemine. Ettekandja vallasekretär Marko Jaeger selgitas, et Luunja vallas reguleerib mittetulundusliku tegevuse toetuste maksimist 27.08.2015 vastu võetud määrus nr 34 „Kohaliku omaalgatuse ja vabaühenduste toetamise kord Luunja vallas”. Käesoleva eelnõu koostamise ajendiks on soov ajakohastada ja korrastada toetuste andmist kolmanda sektori tegevusteks. Eelnõuga sätestatakse toetuste andmise alused, taotluste hindamise põhimõtted ning toetuste saaja kohustused, mis senini on kohati olnud segased. Samuti ei ole üldtingimuste puhul põhjust eristada toetuse liike nagu hetkel kehtivas määruses. Eelnõu tulemusena soovatakse teha toetuste andmist ning taotluste menetlemist selgemaks. Taotlejatele kehtestatakse selged kohustused. Volinikud esitavad eelnõule parandusettepanekuid ning järgmisel istungil tuleb määrus teisele lugemisele ja vastuvõtmisele.

Viimaseks päevakorrapunktiks oli **OÜ Luunja Sport asutamine**. Vallavanem Aare Anderson selgitas, et vallavalitsus on teinud ettepaneku asutada osahing, mis hakkab tegelema Lohkva spordihoone haldamisega ning spordi- ja muude vaba aja veetmise teenuste osutamisega. Osahing moodustatakse samadel alustel nagu varasemalt loodud kaks sihtasutust (kahetasandiline juhtimine – nõukogu ja juhatus). Majanduskomisjon toetas ettepanekut ja volikogu otsustas asutada osahinguga Luunja Sport.

Infopunktis andis vallavanem Aare Anderson ülevaate investeeringutest ning käimasolevatest ja lõppenud hangetest.

Kõik volikogu istungid kantakse avalikult üle Microsoft Teamsi vahendusel ja salvestused on järelvaadatavad VOLISE (www.volis.ee) keskkonnas. Istungitel käsitletavat materjalid ja istungite protokollid on leitavad nii VOLISE keskkonnast kui ka valla kodulehelt.

Järgmine volikogu istung toimub 25. augustil.

Kaire Vahejõe
vallavolikogu esimees

Vallavalitsuses juunikuu istungitel

Ehitusload väljastati:

- üksikelamu püstitamiseks Ratasvälja tee 53 Lohkva külas, Toonekure tee 10 Põvvatu külas ja Metsa-Muna tee 8 Kaku-metsa külas;
- abihoone püstitamiseks Uus tn 7 Luunja alevikus;
- mänguväljaku püstitamiseks Aedniku tn 7 Luunja alevikus.

Otsustati:

- anda kirjaliku enampakkumise korras kasutusse Luunja vallale kuuluvad neli kinnistut Kabina külas ja Luunja alevikus;
- lubada MTÜ-l Rein Taaramäe Rattaklubi korraldada 8. juunil 2022 harrastajatele suunatud jalgrattavõistlust „Transtar Temposari III etapp“ maanteel nr 22250 Luunja – Kavastu – Koosa km 9,63–26,36 ning 22240 Koosa – Varnja km 0,42–3,78;
- lubada MTÜ-l Peipsimaa Turism Peipsi Järvefestivali korraldamine 14. juulil Luunja sadama territooriumil;
- korraldada riigihange „Luunja Keskkooli õpilaste bussiveo-teenus 2022/2023. ja 2023/2024. õppeaastal“;
- korraldada avalik konkurss Kavastu kaupluse ruumide üürile andmiseks kaupluse pidamise eesmärgil;
- lõpetada Lohkva külas Põltsamaa maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu koostamine ning tunnistada kehtetuks Luunja Vallavolikogu 27.03.2008 otsus nr 4-10 „Detailplaneeringu algatamine ja lähteülesande kinnitamine Põltsamaa maaüksusele Lohkva ja Rõõmu külas“;
- muuta Luunja Vallavalitsuse 04.07.2000 korraldust nr 142 „Maa ostueesõigusega erastamine“.

Määrati:

- projekteerimistingimused Kakumetsa külas Ruudu tee 12 kinnistul Ruudu detailplaneeringuga kehtestatud hoones-tusala muutmiseks ning Kikaste külas Saaga tee 15 kinnis-tule Oja detailplaneeringuga kehtestatud ehitusaluse pinna muutmiseks;
- Luunja valla kultuuri- ja spordipreemiad ning -stipen-diumid.

Kinnitati:

- Luunja valla kohaliku omaalgatuse ja vabaühenduste toe-tused;

- riigihanke „Lohkva-Kabina-Vanamõisa jalg- ja jalgrattatee projekteerimine“ tulemused;
- alla lihthanke piirmäära hanke „Riigitee (22251 Põvvatu – Luunja tee) lõigus Hobunurme tee – Vanamõisa bussi-peatus ja riigitee (22252 Lohkva – Kabina – Vanamõisa tee T1) lõigus Valguse tee – Ratasvälja tee projekteerimine“ tulemused;
- vallavara elektroonilise enampakkumise tulemused (Luunja vallale kuuluv sõiduauto);
- hajaasustuse programmist 2022. aastal eraldatud toetuse saajate nimekiri.

Kehtestati:

- Luunja alevikus Aedniku tn 10, 10a, 10b, 12, Jõesadama tn 10 maaüksuste ja lähiala detailplaneering;
- Kakumetsa külas Ruudu tee 3 ja Ruudu tee 5 maaüksuste detailplaneering.

Nõustuti:

- Rõõmu külas Siku kinnistu ja Sikupõllu kinnistu, Kavastu külas Saare kinnistu ja Savikoja külas Kitsevälja kinnistute jagamisega ning määrati tekkivate osade koha-aadressid ja sihtotstarbed;
- Kabina külas Kellukese vkt 46 ja Pojengi kinnisasjade liit-misega;
- isikliku kasutusõiguse seadmisega Luunja valla oman-dis olevatele kinnisasjadele Põvvatu külas, Elektrilevi OÜ kasuks elektrivõrgu väljaehitamiseks, omamiseks ning hooldamiseks.

Sotsiaaltoetusi maksti 30 korral, sealhulgas:

- sünnitoetusi	13
- matusetootusi	1
- juubelitoetusi	5
- muid toetusi	11

Marko Jaeger, vallasekretär

NB! Ehitus- ja kasutuslubade väljastamine oli tugevalt takis-tatud seoses ehtisregistri uue versiooni avaldamisega ning selles esinenud suuremahuliste vigadega.

LUUNJA VALLAS ELAB 5563 INIMEST

1. juuli seisuga elab Luunja vallas 5563 inimest.

Suurim küla on Lohkva (1702), järgneb Veibri küla (1197).

Juunis registreeris elukoha valda 58 inimest, vallast lahkus 32 inimest. Vallasiseselt muutis elukohta kaheksa inimest. Vanimad elanikud vallas on 98-aastased.

Valla rahvastiku arvu külade lõikes saab vaadata kodulehelt

<https://luunja.ee/statistika>, üldiseid näitajaid Statistikaameti lehelt

<https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/piirkonnad/tartu-maakond/luunja-vald>.

Planeeringuteated

Luunja vallavolikogu on algatanud **Kakumetsa külas Maasika** (43201:001:2354) ja **Kaariku tee 2** (43201:001:0274) maaüksuste detailplaneeringu koostamise eesmärgiga kaaluda võimalusi Maasika katastriüksusele üksikelamu kruntide moodustamiseks ning Kaariku tee 2 üldkasutatava maa krundi suurendamist ja kujundamist avalikuks puhkealaks. Planeeringuala suurus on ligikaudu 3,3 ha. Vajalik on koostada detailplaneeringuala digitaalne geodeetiline alusplaan ja mürahinnang, täiendavate uuringute vajadus võib selguda detailplaneeringu protsessi käigus. Otsusega saab tutvuda Luunja vallavalitsuses (Puiestee 14, Luunja alevik, E–R 8.00–16.30) ning Luunja valla veebilehel <http://luunja.ee> planeeringuteadete alt.

Luunja vallavolikogu on algatanud **Põvvatu külas Variku** (43201:001:0509) maaüksuse detailplaneeringu koostamise eesmärgiga kaaluda planeeringualale võimalusi üksikelamu kruntide moodustamiseks ja ehitusõiguse seadmiseks üksikelamutele ja abihoonetele. Planeeringuala suurus on 4,65 ha. Vajalik on koostada detailplaneeringuala digitaalne geodeetiline alusplaan ja mürahinnang, täiendavate uuringute vajadus võib selguda detailplaneeringu protsessi käigus. Otsusega saab tutvuda Luunja

vallavalitsuses (Puiestee 14, Luunja alevik, E–R 8.00–16.30) ning Luunja valla veebilehel <http://luunja.ee> planeeringuteadete alt.

Luunja vallavalitsus on kehtestanud **Luunja alevikus Aedniku tn 10, 10a, 10b, 12, Jõesadama tn 10 maaüksuste ja lähiala detailplaneeringu**. Planeeringuala suurus on ligikaudu 13,4 ha. Detailplaneeringuga määratakse ehitusõigus supelranda ja sadamat teenindavatele hoonetele, muudetakse paadihoiuala asukohta ning kavandatakse planeeringualale karavaniparkla, lisaks lahendada ümber krundijaotus ning juurdepääsuteede ja liikluskorralduse põhimõtted. Jõesadama tn 8 krundil asuvale reoveepuhastile on planeeritud uus eesvool Emajõkke. Planeering on kooskõlas Luunja valla üldplaneeringuga. Planeeringuga ei kaasne olulist keskkonnamõju.

Luunja vallavalitsus on lõpetanud 2008. a algatatud Põltsamaa maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu koostamise ning vallavolikogu on algatanud Lohkva külas Põltsamaa (43201:001:1161) maaüksuse maa-ala lõunaosas ja lähialal uue detailplaneeringu koostamise. Uue planeeringu koostamise eesmärk on kaaluda planeeringualale võimalusi ärimaa

kruntide moodustamiseks ja ehitusõiguse seadmiseks ärihoonetele. Planeeringuala suurus on umbes 2,13 ha. Vajalik on koostada detailplaneeringuala digitaalne geodeetiline alusplaan ja muinsuskaitse eritingimused, täiendavate uuringute vajadus võib selguda detailplaneeringu protsessi käigus. Otsusega saab tutvuda Luunja vallavalitsuses (Puiestee 14, Luunja alevik, E–R 8.00–16.30) ning Luunja valla veebilehel <http://luunja.ee> planeeringuteadete alt.

Luunja vallavalitsus on kehtestanud **Kakumetsa külas Ruudu tee 3 ja Ruudu tee 5 maaüksuste detailplaneeringu**. Planeeringuala hõlmab Kakumetsa külas Ruudu tee 3 ja Ruudu tee 5 maaüksusi suurusega kokku u 1 ha. Planeeringuga suurendatakse Ruudu tee 3 ja Ruudu tee 5 maaüksustel kehtiva Ruudu kinnistu detailplaneeringuga planeeritud hoonestusalasid, et viia need vastavusse ehituslubadega ning planeeritakse ühise reoveepuhasti asemel individuaalsed süsteemid. Planeering on kooskõlas Luunja valla üldplaneeringuga. Planeeringuga ei kaasne olulist keskkonnamõju.

*Evelin Karjus
planeeringute nõunik*

Kohanime määramise eelteade

Luunja vallavolikogu 24.04.2008 otsusega nr 6-6 kehtestatud Mäepõllu maaüksuse detailplaneeringu alusel kavandab Luunja vallavalitsus Pilka külas detailplaneeringus kavandatud liikluspindadele määrata kohanimed **Rehe tee ja Rehe põik**.

Kohanime määramise eelnõuga saab tutvuda Luunja valla kodulehel www.luunja.ee.

Uus toitlustaja Luunja keskkoolis

Uuel õppeaastal hakkab Luunja Keskkoolis kehakinnitust pakkuma uus toitlustaja – P. Dussmann Eesti OÜ.

Vallavalitsuse poolt korraldatud avatud hankel toitlustusteenuse osutamiseks laekus vaid üks pakkumus. Senine toitlustaja OÜ Kukkel pakkumust ei esitanud.

Vald sõlmib pakkujaga lepingu neljaks aastaks (kuni suveni 2026) ning annab toitlustaja kasutusse söökla- ja köögruumid. Toitlustaja tasub ruumide kommunaalkulud ning hangib vajalikud seadmed. Osa seadmeid on valla poolt.

Perioodil september 2022 kuni september 2023 tuleb lisaks Luunja Keskkoolile tagada kahe Luunjas asuva lasteaiarühma ja nende õpetajate toitlustamine.

Toitlustaja peab lähtuma koolilõuna pakkumisel vallavalitsuse poolt kehtestatud koolilõuna maksumusest ja valla poolt sätestatud detailsematest tingimustest menüü jm osas.

Luunja valla õpilastele on toitlustamine koolis tasuta.

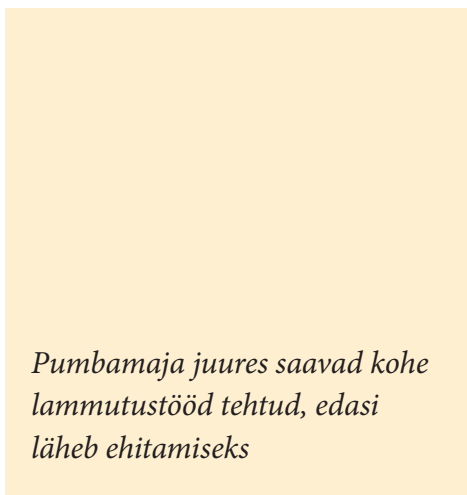
Aare Anderson, vallavanem

Vald ehitab ja remondib tänavu hoogsalt

Vallas on südasuviselt kuum – tööd on käimas mitmel ehitusplatsil ning neid lisandub veelgi.

Luunja staadioni rajamine edeneb jõudsalt

Pumbamaja juures saavad kohe lammutustööd tehtud, edasi läheb ehitamiseks

Vallamaja uus trepp on senisest kasutajasõbralikum

*Mitu kilomeetrit vallateid on nüüdseks saanud uue katte.
Fotol Satikasoo tee.*

Fotod: Aare Anderson

Lasteaia ehitushanke hinnatase sunnib kaaluma lahendusi

Luunja Lasteaia Midrimaa renoveerimise ja juurdeehituse tööde hinnatase on tänastes oludes üsna kõrge, kuid otsime lahendusi, et tööd siiski tehtud saaks.

Avatud hankele esitati kolm pakkumust.

Koos sisustuse ja ehitusjärelvalvega kujuneb tööde maksumuseks kokku üle 5,7 miljoni euro.

Positiivne on see, et kõik pakkujad on tugevad ettevõtted.

Kuid valla praegustest finantsplaanidest on see summa arvestatavas mahu suurem, kogu pilt tuleb üle vaadata. Eelarvestrateegia ja arengukava on investeringute osas praeguseks aegunud, neid oleme uuendamas ja kehtestame tänastest oludest lähtuvalt uuendatud kujul.

Valla kehtivad arengudokumendid ei võimalda hetkel teha otsuseid, mis suurendavad investeringute mahtu määral, mis mõjutab tunduvalt kogu finantsplaani enam kui ühe aasta lõikes. Selleks tuleb volikogult mandaat saada.

Investeeringute maksumused tuleb nüüd vähemalt 1/3 võrra suuremaks korrigeerida.

Oleme analüüsinud lasteaia hanke maksumuse mõjusid ja näeme, et seda vahet pole võimalik katta ilma ülejäänud finantsplaani korrigeerimata. Sellel on mõjud nii teistele investeringutele kui tegevuskuludele mitme aasta lõikes.

Arvestada tuleb ka teisi vajalikke investeringuobjekte, mille hinnatase on samuti tõusnud.

Probleemi võimaldab see, et lisaks ehitushindade kasvule on hüppeliselt tõusnud energia- ja kütusehinnad, mis veavad aja jooksul kaasa kogu majanduse ja on juba põhjustanud üldise hinnatõusu. See tähendab jooksvate kulude tuntuvat kasvu, mida peame eelarve planeerimisel arvestama. Teisisõnu, kokkuhoiu asemel on pigem ootamas täiendavad ülekulud.

Praegused kõrged riskid majanduses eeldavad valmisolekut võimalike tagasilööride puhuks, et valla olemasolevad teenused saaksid normaalselt edasi toimida.

Lasteaia ehituse lähteülesande kavandamisel ja projekteerimisel ei olnud mõistagi võimalik ette näha praeguse olukorra tekkimist, väljatöötatud lahendused olid selliselt kavandatud, et saada võimalikult hea tulemus sisulises mõttes. Hankel on nüüd näha, mida see rahaliselt tähendab nüüdsete hindade juures. Peame nüüd hindama, kas kõik projektis ette nähtud lahendused on tänases olukorras mõistlikud.

Kõrge hinnataseme tõttu tuleb tähelepanelikult üle vaadata, kuivõrd on võimalik olukorda leevendada.

Meil on kaalumisel erinevad variandid, kuidas edasi minna.

Samade küsimuste ees on praegu mõistagi kogu ühiskond. Tartu linn näiteks vaatab oma plaanid radikaalselt üle ja kavandab osa haridusasutuste investeringuid lükata edasi koguni kümne aasta võrra.

Meie eesmärk on praegu pingutada selle nimel, et ikkagi minna protsessiga edasi ühel või teisel viisil.

Aare Anderson
vallavanem

Lasteaia Midrimaa kinnistu ootab renoveerimist ja juurdeehitust. Foto: Ragnar Vutt

Valla õpilaste bussiveoteenus läheb uuele tegijale

Luunja Keskkooli õpilastele bussiveoteenuse osutamiseks korraldatud hankele esitati vaid üks pakkumus AS-ilt GoBus, kes hakkab uuel õppeaastal meie kooli õpilasi teenindama.

Hankel oli hindamiskriteeriumiks ühe liinikilomeetri maksumus. Pakkujaga sõlmitakse leping kaheks järgneva õppeaastaks.

Sõitjateveo teenuse maht ühel õppeaastal kokku on ligikaudu 15 200 km. Õpilasteveo liinide kogupikkuseks vallas on ligikaudu 90 km.

Teenuse osutamiseks peavad olema vähemalt 45 istekohaga bussid, mis on varustatud 3-punkti turvavöödega igal istekohal ning nn alkolkuga juhi jaoks.

Kütusehinnad on teatavasti oluliselt tõusnud. Seni oli liinikilomeetri

hind 2,89, siis uue pakkumuse kohaselt 4,90 eurot.

Eeldada võiski suurt teenusehinna tõusu, kütusehinnad on kohati kasvanud 75%, pakkumuses on tõus ligikaudu 70%.

Vald neelab selle tõusu alla ja saab hakkama, jätkame teenusega senises mahus ja samadel alustel.

Hinnatõus tekitab raskusi ühistranspordis

Tagasilöökk on ilmselt tabamas riigi ühistransporti. Hinnaralli mõjud jõuavad peagi kohale. Suures osas Eestist on tasuta ühistransport, mis hakkas eelarvele üle jõu käima juba enne hinnatõusu. Praeguses olukorras peab riik leidma lisaraha suures mahus. Kui kiiresti ei reageerita, tulevad vedajate pankrotid või peab liinivõrku jõuliselt kokku tõmbama.

Riigikohtu poolt 2021. a lõpus tehtud lahend ütleb, et kogu riski ei tohi ühis-

transpordis jätta vedajale. Vedaja kannab küll riski, aga tellija jääb kaasvastutavaks õiglasel määras ja sellest vastutusest ei saa ta end ka näiliselt soodsate hanke- ja lepingutingimustega vabastada.

Vedajal ei ole võimalik kõikidel juhtudel kulude suurenemist ette näha, eriti kui see on suuremahuline ja tingitud kriisidest jm erakorralistest põhjustest.

Ühistranspordiseadus nõuab, et avaliku liiniveo eest makstav tasu peab katma kulud. Selle eest ei vastuta ainult vedaja, vaid ka hankija.

Riigikohtu kinnitusele ei peaks eesmärk olema reisijateveo korraldamine võimalikult madala, vaid optimaalse hinnaga. Alarahastamine võib survestada vedajat säästma kulusid lubamatul viisil, kahjustades seeläbi ülesande täitmise kvaliteeti, sealhulgas reisijate turvalisust.

*Aare Anderson
vallavanem*

Veel on võimalus teada anda kodukompostri ja biojäätmekonteineri soovist!

Luunja vallavalitsus esitas eelmise aasta sügisel taotluse Keskkonnainvesteeringute Keskuse „Jäätmete liigiti kogumise lahendusteks ja kohalikes omavalitsustes antava toetuse andmise tingimused ja kord” toetusvooru. Projekti eesmärgiks on Luunja valla elanikele biojäätmekogumise inventari soetamine (kodukompostrid ja biolagunevate jäätmete konteinerid). Projekti raames soetatakse 200 kodukompostrit (200 L) ja 200 biojäätmekonteinerit (80 L).

Luunja vallavalitsus annab teada, et kodukompostreid ja biojäätmekonteinerid on veel saadaval.

Tuletame meelde, et vastavalt Luunja valla jäätmehoolduseeskirjale tuleb kõigil elanumaa sihtotstarbega kinnistutel biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed koguda eraldi kogumismahutisse. Vaid üksikelaanumates, kus kompostimise võimalus on olemas, võib biolagunevaid jäätmeid kompostida oma kinnistu piires

ja vastavalt jäätmehoolduseeskirja § 8 lõigete 5 ja 7 nõuetele. Tiheasustusaladel võib koduses majapidamises tekkivaid toidujäätmeid kohapeal kompostida ainult selleks ettenähtud, kahjuritest eest kaitsitud kompostimisnõudes ehk kompostrites.

Praegu on võimalus saada kodukomposter ja biojäätmekogumise konteiner tasuta. Ka korteriühistud saavad soovi korral endale soetada mõlemad mahutid. Biojäätmekonteinerid võib korteriühistu võtta ka mitu tükki, et kõigi korterite biolagunevad jäätmed kenasti ära mahuks.

Biolagunevad jäätmed moodustavad kogu olmejäätmete massist umbes kolmandiku. Olmejäätmete hulka visatuna ei saa biojäätmekogumise enam kätte, samuti määrivad ja rikuvad need ära muu värtusliku materjali, millest saaks midagi uut valmistada. Segaolmejäätmete ringlusse võttu takistab peamiselt biolagunevate jäätmete rohkus.

Kodukompostreid ja biojäätmekonteinerid saavad taotleda ainult need majapidamised ja/või korteriühistud, mis on liitunud korraldatud jäätmeveoga ning kus on olemas rahvastikuregistri andmete kohane elukoht vähemalt ühel isikul. Kompostrite ja konteinerite kasutamise kohustus kehtib kolm aastat. Inventariga tuleb kaasa eestikeelne kasutusjuhend.

Need, kes on oma soovist juba teada andnud, ei pea uuesti teavitama.

Võtame vallaelanike ja korteriühistute taotlusi vastu, kuni mahuteid jätkub. Konteineri või kodukompostri saamiseks palume saata oma soov koos kontaktandmetega keskkonnaspetsialist Küllikki Tokmani e-posti aadressile kullikki.tokman@luunja.ee.

*Küllikki Tokman
menetleja-keskkonnaspetsialist*

Perspektiivsete sildade eskiislahenduse tutvustus

Luunja valla koostatava üldplaneeringuga on kavandatud kaks ühendusteed ning silda Luunja ja Kastre valla ühendamiseks üle Emajõe. Sildade ja ühenduste rajamine on väga pika perspektiiviga projekt, kuid oluline on nende teekoridoridega arvestada arendustegevuse kavandamisel.

Sildade rajamine on oluline, et vähendada juba olemasolevate sildade liikluskoormust ning tagada parem ühendus kahe omavalitsuse vahel. Erinevalt suurest osast teistest Eesti piirkondadest on nii Luunja kui ka Kastre valla rahvaarv pidevas kasvutrendis, mistõttu kasvab kestvalt ka liikluskoormus ja inimeste liikumisvajadus. Luunja vallas asub Luunja sild Luunja alevikus ning järgmine lähim sild on juba Tartu linnas Ihaste sild. Vajalik on rajada sillad, et tekitada vajadusel mõistlik ümbersõidu võimalus ja vähendada olemasolevate sildade kasutuskooormust.

Tähtis on mees pidada, et kavandatud sildade näol on tegemist pikas perspektiivis realiseeritava projektiga ning lähiaastatel ehitustegevusega ei alustata.

Sild A on kavandatud ainult kergliiklejatele ja ühistranspordile kasutamiseks. Kuna silla ühenduste läbivad elamupiirkondi, siis selles piirkonnas

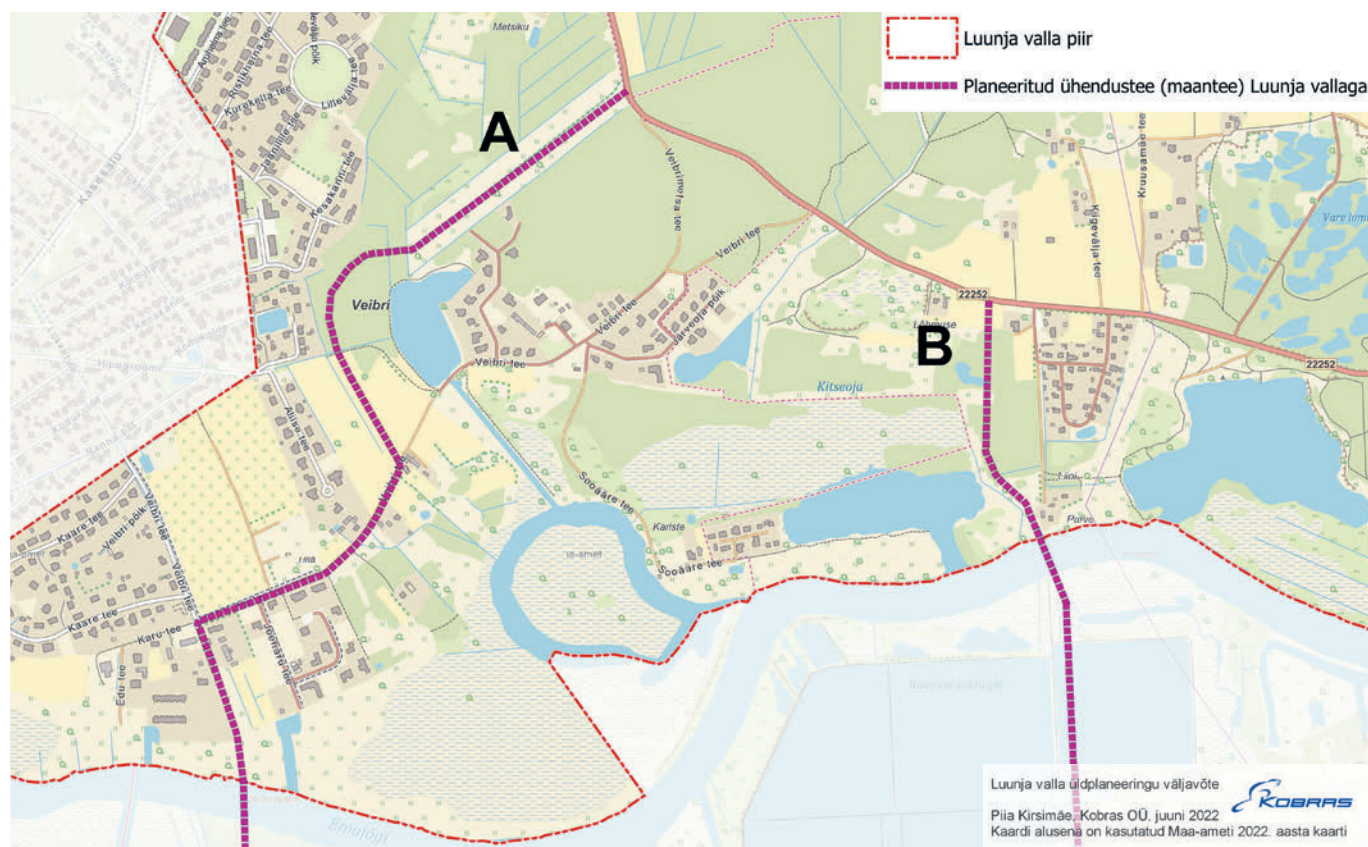
pigem ei soodustata suurt liikluskoormuse kasvu, vaid soovitakse tagada kergliiklejatele parem ja ohutum jõeületuse võimalus. Enne ühendustee A kavandamist tuleb Kastre vallas II kaitsekategooria emaputke leiukohtades läbi viia uus inventuur, selgitamaks välja, kas kaitsealused taimeliigid on vaadeldavas asukohas olemas.

Sild B on kavandatud nii kergliiklejatele kui ka muule transpordile. Oluline on ühendustee äärde ja sillale rajada ohutud jalgratta- ja jalgteed. Kastre valla aladel läbib ühendustee Haaslava kalakasvandust. Keskkonnaamet on tähelepanu juhtinud, et Haaslava kalakasvandus on toitumisalaks merikotkale ja suurkoovitajale. Juhul kui kalakasvandus suletakse, kaovad ka merikotka jaoks sobiv toitumisaala ja suurkoovitaja jaoks sobilik toitumisaala ning elupaik. Kuna kalatiikide puhul on tegemist tehisluku objektiga, ei saa selle likvideerimisega kaasnevat negatiivset mõju kaitsealustele liikidele pidada asjakohaseks. Sellise põhimõtte rakendamine, et kalakasvandust tuleb säilitada kaitsealuste liikide soodsa seisundi tagamiseks, tähendaks, et olenemata majanduslikest teguritest tuleks igal juhul tagada kalakasvatuse

säilimine. Oluline on välja tuua, et piirkonnas leidub suurkoovitajale suures ulatuses sobivaid toitumis- ja elupaiku Emajõe lammialadel ning Ropka-Ihaste looduskaitsealal. Merikotka jaoks leidub piirkonnas samuti mitmeid sobivaid toitumisaalasid (Emajõgi, Kurepalu järv, Mõra jõgi). Merikotka kaitsekorralduskavas on kirjas, et Eesti looduslikud vee- kogud kindlustavad kohalikule merikotka asurkonnale piisava toidubaasi ja lisategevused toitumisveekogude kala- ja linnurikkuse säilitamiseks ei ole vajalikud. Eeltoodu põhjal saab järeldada, et suurkoovitaja ning merikotka soodsa seisundi tagamiseks sobilikud looduslikud eeldused on vaadeldavas piirkonnas olemas ning et suurkoovitaja ning merikotka populatsioonide soodsa seisundi tagamine ei sõltu Haaslava kalakasvanduse tegevusest.

Arvamused eskiislahenduse kohta palume edastada kirjalikult kas posti või e-posti teel perioodil 1.07.2022 kuni 7.08.2022 Luunja vallavalitsuse aadressil Puiestee tn 14, Luunja alevik, Luunja vald 62222 või vald@luunja.ee.

Lisainfo: Eddy Martin,
eddy.martin@luunja.ee, 5199 1901

Luunja väliujula suplusvesi on hea kvaliteediga

Terviseameti värsked laborianalüüsid kinnitasid Luunja väliujula suplusvee vastavust normidele. Nende näitajate järgi on väliujula vesi inimeste tervisele ohutu.

Escherichia coli (nn kolibakter) 24 (lubatud piirsaldus 1000). Enterokokid 18 (lubatud piirsaldus 100).

Terviseameti nõuete kohaselt tuleb

analüüse võtta neli korda suplushooaja jooksul. Piirsalduse ületamise korral hinnatakse, kas suplusvees sisalduvad mikroorganismid kujutavad inimese tervisele sellist ohtu, mis nõuab vajalike meetmete rakendamist või mitte.

Nõuded supelrandadele, supluskohtadele ja suplusveele on kehtestatud Veeseaduse § 91 lõike 2 alusel ja vastu

võetud sotsiaalministri 03.10.2019 määrusega nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale¹“. Määrus kehtestab nõuded suplusvee kvaliteedile, seirele, klassifitseerimisele ja hindamisele, proofilide koostamisele ning elanike teavitamisele.

Luunja vallavalitsus

Väliujula Luunjas. Foto: Reet Käärrik

Valla omandis olevad hooned saavad kiire internetiühenduse

Luunja alevikus alustati 12. juulil valla tellimisel avalikus kasutuses olevate hoonete vahele kiire internetiühenduse võrgu rajamist, mis on sõltumatu teenusepakkujatest ning võimaldab tulevikus osta soodsama hinnaga sideteenust.

Ühtsesse võrku ühendatakse lasteaiad Midrimaa, vallamaja, kultuuri- ja vabaajakeskus, kauplusehoone, sepi-koda, elamud Puistee 4 ja Jõesadama 3 ning Luunja sadama ja puhkeala (valvekaamerad).

Trass ehitatakse maa-aluse puurimise meetodil. Lepingu kohaselt peavad tööd saama täies mahus tehtud augusti lõpuks.

Töid teeb Fiberup OÜ ning projekti maksumuseks on veidi üle 22 000 euro. Töid rahastab Luunja vald.

Kodu Uudised

Tööd valguskaabli paigaldamisega käivad täies hoos. Foto: Aare Anderson

Biojätmete sorteerimine – kümme vastust enam levinud küsimustele

Igal aastal tekib Eestis 120–130 tonni biojätmeid, millest kõigest 30% läheb ringlusesse ning ülejäänud 70% prügilasse või põletamisele. Biojätmete sorteerimine on oluline keskkonnasõbralik tegu, tänu millele on võimalik taastada ainete ringkäik looduses. Ometi tekitab see ka omajagu küsimusi, mistõttu kogusime kokku ja anname vastused kümnele populaarsemale küsimusele biojätmete sorteerimise kohta.

Mida tohib biojätmete mahutisse visata? Puu- ja köögiviljad ning nende koorimisjäätmed, pagaritooted (leib, sai jmt), liha- ja kalajätmed, kohvi- ja teepuru koos paberfiltriga, määrdunud papp ja paber, pabermassist munakarbid, majapidamispaber ja pabersalvrätid, toataimed (sh muld ja lõikelilled).

Mida ei tohi biojätmete mahutisse visata? Vedelikud (piimatooted, supid, toiduõli jms), tolmuimejakotid, kiletatud/vahatatud pinnaga paber, ühekordsed toidunõud ja -pakendid (ka biolagunevad), tekstiil ja nahk, suitsukonid, metall-, plast- ja klaaspakendid, ohtlikud jätmed.

Kas igasugust pappi, paberit, muna-karpi, majapidamispaberit ja salvrätti võib biojätmete mahutisse visata? Biojätmete hulka tuleks vältida kiletatud toodete ja läikiva pinnaga paberi (nt perioodika) viskamist.

Kas biolagunev pakend komposteeritakse? Kui koduses kompostris biolagunevad pakendid, sh munakarbid, pikapeale lagunevad, siis tööstuslikus protsessis need üldjuhul sõelutakse välja. Miks?

Taoliste biotoodetele antakse normatiividega teatud komposteerumise ajad, näiteks 90 või 180 päeva. Samas tööstuslikult toodetakse kompost valmis 30 päevaga, mis tähendab, et need tooted ei jõua ära laguneda. On siiski olemas juba ka tehnoloogiad, mis võimaldavad biolagunevaid pakendeid tööstuslikult kompostida, ent need on siiski veel vähe levinud.

Kas biotoormest valmistatud pakendil on üldse mõtet? Biopakend baseerub valdavalt suhkrurool või maisil. Selle eelis on, et lagunemisel ei tekita see mikroplaste. Viimase 50 aastaga on ainuüksi ookeanidesse sattunud u 165 miljonit tonni plasti. Selle plasti lagunemine võtab aega 500–1000 aastat, küsimus on, kas ookeanide ökosüsteem peab sellele vastu.

Lõppude lõpuks ei ole aga küsimus selles, kas eelistada biotoormest pakendit, vaid lahendus on hoopis selles, et inimesed peavad oluliselt rohkem kasutama korduvkasutatavat pakendit.

Kas biolagunev pakend läheb olme- või biojätmetesse? Pigem soovitame selle panna siiski olmejätmetesse, kust see suunatakse edasi põletamiseks.

Kuidas on kõige õigem viis biojätmed mahutisse visata – kas tavalises prügi-kotis, biolagunevas kotis või hoopis ilma kotita? Parim, mida teha saad, on panna need lahtiselt biokonteinerisse ja kilekott visata olmejätmetesse. Kasutada võib ka biolagunevaid või paberist kotte. Kui ostate biolagunevaid kotte, jälgige, et need oleksid 100% taimsest toormest. Kindlasti ei tohi jätmeid konteinerisse panna tavalises kilekotis (sest see ei lagune) ega läbipaistmatus / mustas kotis (tekib kahtlus, et tegu on olmejätmetega ning neid ei võeta kaasa). Kuidas biokotid üksteisest täpsemalt erinevad ja millist valida, loe täpsemalt <https://ragnsells.ee/kuukiri/biokott-ja-biokott-voivad-olla-vaga-erinevad/>.

Mis saab, kui biojätmete sees on kilekott? Suuresti saab kilekotid hiljem tootmisprotsessi käigus kätte ja valdavalt sõelutakse need välja. Plastkottide puhul on mure aga selles, et mehaanilise töötlemise käigus võivad tekkida mikroplastide tükid, mida ei õnnestu kompostmullast kätte saada. Näiteks kui biojätmetest toota mulda ja sinna sisse tekivad mikroplastide tükid, siis paraku võivad need sattuda pinnasesse (loe: loodusesse) ja sealt edasi toiduahelasse. Seega on parim kallata biojätmed lahtiselt biokonteinerisse (juhul kui konteiner on kotiga vooderdatud) või kasutada bio-

Biolagunevad haljastusjätmed saab komposteerida. Foto: Küllikki Tokman

lagunevaid kotte, mis komposteeruvad lõpuni ega jäta loodusesse kahjulikke jääkaineid.

Mida tähendab biopõhine, biolagunev ja kompostitav?

Biopõhine – viitab materjalile, mis on saadud taimsest toormest. Põhiliselt on selleks mais ja suhkruroog. Kõik biopõhised tooted ei ole aga automaatselt biolagunevad, sest neid on sageli segatud ka muude materjalidega.

Biolagunev – see on väga lai mõiste, sest varem või hiljem lagunevad kõik materjalid. Viimastel aastatel kasutatakse mõistet üha enam turunduses, viidates justkui keskkonnasõbralikule tootele, ent paraku on see sageli eksitav. Kui taimne toore on segatud plastikuga, jääb viimane siiski loodusesse ning võib lõpuks toiduahelasse sattuda. Niisiis on biolaguneva toote puhul oluline teada, millises keskkonnas lagunemine toimub, kui kaua see aega võtab ning mis sellest järele jääb.

Kompostitav – ei tohi sisaldada keemilisi lisaaineid, mis lagunemisel loodusesse satuksid. Kompostitavad tooted on täielikult biolagunevad ning omavad vastavat märgist.

Mida biojätmetega peale konteineri tühendamist tehakse? Biojätmed on taaskasutatava materjalina väga hea tooteliik, millest saab teha väga erinevaid asju. Näiteks saab sellest toota biogaasi, mida saab omakorda kasutada autokütusena. Kõige levinum variant on, et sellest tehakse komposti, mille omakorda saab uuesti suunata ringlusse.

Ragn-Sells

Kuidas sorteerida prügi?

Iga Eesti inimene toodab aastas umbes 400 kilo prügi. See on mõtlemapanev number.

Aina rohkem pööratakse tähelepanu tekkivate jäätmete liigiti kogumisele, mis peab alguse saama tekkekohal ehk lihtsas keeles sinu enda kodus. Igaüks näeb oma silmaga, kui palju prügi tekib kodus majapidamises. Ainus võimalus meie kodu-planeeti, kodukohta ja koduvalda säästa on alata iseendast ja oma kodust ning koguda jäätmeid liigiti.

Kui taara kogumine ja tagastamine on muutunud aastatega normiks ning elementaarseks, siis sama võiks toimuda ka muu prügiga, mida igapäevaselt oma tegevuse ja tarbimisega tekitame, näiteks pakendid, biojäätmekogumise ja vanapaber.

Biolagunevad jäätmed moodustavad meie prügist tubli kolmandiku, samas saab neist suurepäraselt komposti või hoopis bioaasi.

Luunja vald jagab sel aastal oma elanikele tasuta biojätmete kogumise konteinereid ja kodukompostreid, ära jää ilma! Biojätmete äravedu on Luunja vallas väga soodne, vaid 30 eurosentit veokord.

Pakendite äraveoks saab tellida Ragn-Sellsilt pakendikoti (või soovi korral rentida konteineri), see on eriti mugav, sest ei pea enam kogutud pakendeid viima avalikku pakendikonteinerisse, mis võib kaugel olla või selgub kohale minnes, et see on ääreni täis. Ka pakendite äraviimine maksab 30 eurosentit veokord.

Prügi sorteerimisel on mitmeid plusse. Esmalt aitab see vähendada prügiarveid (sest prügiveedu ei pea tellima nii tihti!), kuid aitab kaasa ka puhtama keskkonna loomisele, sest sorteeritud prügi on võimalik taaskasutada ja paremini käidelda.

Prügi saab sorteerida viieks erinevaks liigiks – biojäätmekogumise, papp ja paber, metall ja plastik (s.o ka pakendid), klaas ja olmejäätmekogumise:

1. **Biojätmeteks** on toidujäätmekogumise, munakarbid, lõikelilled ja paberkäterätid, kuid biojätmete hulka ei sobi puulehed ja muru ning kilekotid. Biojäätmekogumise on võimalik visata eraldi prügikasti või teha neist komposti.
2. **Papi- ja paberikonteinerisse** võib panna ajalehed ja printeripaberi, raamatud ja ajakirjad, pappkastid ja muud paberpakendid, kuid papi ja paberi hulka ei sobi kohvitopsid ja papptaldrikud (vastava märgistusega).
3. **Metalli ja plastiku konteinerisse, s.o ka pakendi- või segapakendi konteinerisse**, võib panna plastpudelid, tetrapakendid, jogurtitopsid, metallpurgid ja kaaned ning kilekotid, kuid ei sobi vahtplastist toidunõud ja määrdunud pakendid.
4. **Klaasi** alla kuuluvad klaaspudelid ja klaaspurgid, kuid ei sobi klaasnõud ja aknaklaasid.
5. **Olmejätmetesse** saab panna kõik ülejäänud prügi, kuid siiski ei tohi prügis visata ravimeid ning ohtlikke jäätmeid. Ravimeid võtavad vastu apteegid ning ohtlikke jäätmeid on võimalik viia jäätmejaama. Näiteks võtavad vanu patareisid vastu ka mitmed poed.

Sorteerimise tähtsaim reegel! Jäätmete sorteerimise puhul annab parima tulemuse, kui need on puhtad ja sorteeritud sellel hetkel, kui need tekivad. Hiljem neid üksteisest eraldada on pea võimatu. Sellepärast on oluline panna juba kodus või töökohal erinevad jäätmed eraldi, sest nii saab nendest enamiku suunata taaskasutusse ja panus keskkonda on suurem.

Tihti küsitakse, et kui puhas peab pakend olema. Peab selle siis seebiga puhtaks pesema? Vastan ühe pakendite ümber-töötlemisega tegeleva ettevõtte juhi sõnadega: **pakend peab olema tühi ja ei tohi määrda teisi pakendeid.**

Prügi sorteerimine ja liigiti kogumine saab alguse vaid meist endist ja nii liigume samm-sammult suuremate eesmärkide poole.

Luunja valla jäätmehoolduseeskirjaga saab tutvuda kodulehel või siin: <https://www.riigiteataja.ee/akt/407052021019>.

Küllikki Tokman
menetleja-keskkonnaspetsialist

Papp papikonteinerisse, penoplast ja pakketeip pakendi-konteinerisse. Foto: Küllikki Tokman

*Siin oled kasvanud. Tasasel maal.
Siit on su rahu ja tasakaal.*

*Munamägi on pilvepiir.
Pilv on madal ja hall nagu hiir.*

*Maaailmapilet su kätte anti.
Maailm on lahti mõndagi kanti.*

*Nende seenemetsade sekka
ikka kuid tuled kui musulman Mekka.*

*Siin oled kasvanud. Tasasel maal.
Siit on su rahu ja tasakaal.*

Paul-Eerik Rummo

Kallid lõpetajad!

Aeg on läinud kui linnutiivul ning alles see oli, kui 12 aastat tagasi alustasime lõputuna näivat kooliteed. Sellel teekonnal oleme kohanud imelisi inimesi ning loonud püsima jäävaid sõprussuhteid ja mälestusi, mida tulevikus meenutada.

Te olete kõik nii suurepäraseks, nii omamoodi, nii andekad ja kahju on tõdeda, et see seiklus koos teiega on läbi saamas. Aga ärme laseme end sellest heidutada, sest ma tean, et juba homme liigume me kõik helgema tuleviku ja kauaoodatud unistuste poole. Aitäh teile!

Andrea Lääts

Luunja Keskkooli 44. lennu kuldmedaliga lõpetaja

21. juunil Luunja roosiaias toimunud aktustel said Luunja Keskkooli lõputunnistuse 35 põhikooli ja 17 gümnaasiumi lõpetajat.

Kiituskirjaga lõpetasid põhikooli Alvar Liigus, Melissa Lökk, Ketlin Mutso, Rebekka Rekker, Carola Koiduaru, Laura Kübarsepp, Kirsi Laaniste, Birgit Laurson ja Katariina Verst.

Gümnaasiumi lõpetasid kuldmedaliga Karolin Lukk ja Andrea Lääts ning hõbemedaliga Evelin Otsa, Victoria Unuks ja Patrick Välja.

Soovime õnne kõigile lõpetajatele ning edu ja tarkasid valikuid järgnevatel eluetappidel.

Luunja Keskkool

Luunja Keskkooli põhikooli lõpetajad 2022. Fotod: FNA OÜ

Luunja Keskkooli 44. lend

Suure ja tugeva armastuse toel targaks, julgeks ja vastutustundlikuks

Luunja Keskooli põhikooli lõpetajate lapsevanemate tänukõne

Armsad noored! Önnitleme teid põhikooli lõpetamise puhul! Olete selle nimel tööd teinud, saanud targemaks, julgemaks, leidnud häid sõpru ja veetnud koos toredaid aegu. On olnud suur rõõm näha teie sirgumist, tunda uhkust teie tegemiste üle. Täjuda tekkinud ühtekuuluvust ja üksteisele kaasaelamist.

Selle aja jooksul on teie kõrval olnud klassijuhatajad. Justkui head haldjad ja enamgi veel – nemad ongi see tõeline maa sool! Seda mitte ainult õpilaste vaid ka lapsevanemate jaoks, sest sellel teekonnil kasvatakse koos. Tegime ühiselt pisut eeltööd ja küsitlesime, mida keegi siinkohal eriti tähtsaks on pidanud.

Koostööd õpetaja Kristaga kirjeldasid õpilased järgnevalt.

- Temaga on väga lihtne rääkida.
- Kannatlik. Väga kannatlik.
- Õpetas vastutama meid oma vigade eest.
- Range, kuid hoidis rangust ja leebust suurepärasel tasakaalus.
- Oli alati abiks ja toeks.
- Ta lihtsalt oskab väga hästi õpetada – kõigest sai aru, mida ta rääkis.
- Olime talle kui omad lapsed, sest ta tõeliselt muretses meie pärast.
- Astus alati meie eest välja, kui mingi probleem oli.
- Inimene, kes oli valmis meie muresid ära kuulama kasvõi kell 4 öösel.
- Tegi asju suure ja tugeva armastusega.
- Oli meie klassi emme.

Koostööd õpetaja Tiinaga kirjeldati järgnevalt.

- Ta alati seisis meie eest, et me saaks parima võimaliku hariduse.
- Õpetaja, kes tiris meid 9. klassini.
- Vedas meid palju võistlustele. Need võistlused olid parimad asjad kooli juures üldse.
- Tiina on õpetaja, kes tegi meist viisakad õpilased ja aitas meid läbi põhikooli.
- Otsekohene.
- Lapsevanematele jääb õpetaja Tiinast mälestus kui väga kindla-meelsest õpetajast, kes on valmis pingutama kõigi õpilaste nimel. Teda ei heidutanud poiste krutskid ega tüdrukute tujud. Tiina on toetav ja julgustav õpetaja.
- Väga pühendunud. Võtnud oma südameasjaks selle, et Luunja keskkool oleks väärikalt esindatud „TV 10 olümpiastarti” sarjas ja paljudel teistel spordivõistlustel.

Kallid klassijuhatajad! Täname teid südamest südamega tehtud töö eest!

Samuti kõiki teisi õpetajaid, armsaid esimesi klassijuhatajaid Kaiet ja Aulet, huviringijuhte, Õiet ja kogu ülejäänud kooliperet! Koolikontserdid, võistlused, väljasõidud jm ühised tegemised on toonud juurde nii palju särtsu ja sära! Te olete palju kaasa aidanud nii põhihariduse omandamisele kui ka inimsuhete tundma õppimisele. Suur tänu teile kõige selle eest!

Lapsevanemate nimel
Merilin Tasane

Luunja Keskooli kantselei tööajad suvel 2022

Alates 01.08 on Luunja Keskooli kantselei avatud kell 8.00–13.00.

04.–29.07 on koolimaja ja kantselei suletud.

Soovime kõigile kaunist ja kosutavat suvepuhkust!

Arendav ja loov –
see on Luunja kool

In memoriam

Erika Kuusk

21.10.1955–12.07.2022

Erika Kuusk töötas Luunja Keskkoollis aastatel 1996–2022 sekretär-juhiabina.

Erika oli väga kohusetundlik ja töökas, alati abivalmis, hea kuulaja ja nõuandja nii kolleegidele kui õpilastele – suure südamega inimene ja Luunja Keskooli hing.

Võideldes ise vapralt ootamatult diagnoositud raske haigusega, oli Erika ka viimasel õppeaastal pidevalt kooli jaoks olemas.

Mälestame pikaajalist kallist kolleegi ning tunneme kaasa lähedastele.

Luunja koolipere

Luunja malevasuve avas töö- ja puhkelaager

Juuni viimasel nädalal (27.06.–01.07. 2022) toimus Luunjas 11–12-aastaste töö- ja puhkelaager, milles osales üheksasteist noort.

Ilm oli ilus, kohati isegi liiga ilus õues töötamiseks. Aga Luunja valla noored on vastupidavad, iga päev sai kolme tunniga korralik töö ära tehtud. Kuuma ilmaga töötamine tähendas igapäevast päikese-kreemi kasutamist, mütsi kandmist ning lugematut arvu joogipause.

Esimesel päeval korjati prügi Talli tänava äärsetest kraavidest. Noori ajasid leiud elevile, samas tegid ka kurvaks – lisaks tavaprügile toodi metsa alt välja lapsevanker, kontsakingad ja kõik muu, mida keegi on kord igapäevaselt kasutanud.

Teisel päeval korrastati Luunja puhkeala, kus korjati puude alt mitukümmend kotitäit oksa ning riisuti kuivanud heina, et oleks parem niita.

Kolmapäev oli vihmane ning tehti sorteerimis- ja koristustöid nii koolis kui lasteaia hoones.

Viimased kaks päeva toimetasid tublid töomesilased Luunja roosiaias – kõblati läbi teerajad ning kivide vahelt eemaldati sammal, lisaks said mõned noored rohida.

Peale rasket tööpäeva söödi kõhud täis Kapteni Keldris. Pealelõunased tegevused toimusid peamiselt noortekeskuses: mängiti lauamänge, tehti kavandid laagrilipuks ning hääletuse teel valiti võitja, mille järgi kujundati ühine lipp; noortel oli võimalus T-särki disainida. Palavuse leevendamiseks käidi mitmel päeval ujumas.

Tööturul vajalikke teadmisi tõi noortele Heidi-Maarja Melts, kes viis läbi Töötukassa koolituse ja töötoa. Nädala tipphetk oli väljasõit Cantervilla lossi mängumaale, kus ajaloolised mõisaekspositsioonid on ühendatud lõbusate atraktsioonidega. Laagrist ei puudunud ka grilliõhtu.

Nädal oli hariv, kuid ka lõbus ning kindlasti õpetas noortele distsipliini. Aitäh osalejatele!

Tublid töomesilased korrastasid Luunjat

Viktoria Erik, rühmajuht

Luunja töö- ja puhkelaagri noortel on esimene töökogemus käes ja meel rõõmus. Fotod: Hanna-Roosi Karro

Tähtis on heaolutunne, et oled millestki jagu saanud

Esimene lugu sarjast „Luunja valla lood“

Raamatukogu ei ole vaid paik, kust saab raamatuid vaikides viia ja tagasi tuua. Õnneks mitte. Raamatukogus jagavad inimesed oma lugusid, oma elu lugusid ja need lood on kõikidest raamatukaante vahele kirja pandutest veel paeluvamad! Uskumatuna näivad pääsemised, juhuslikud kohtumised, mis oluliseks saavad... Olen olnud tänulik kuulaja, kuid samas on mul süvenemas mõte: milline raiskamine! Neid lugusid kuulen ju praegu ainult mina, kuigi need on väärt jagada hoopis rohkematega. Nii sündiski, et Luunja raamatukogu algatab näituse-artiklisarja „Luunja valla lood“.

Minu esmakohtumine **Rein Michelsoniga** oli umbes sedamoodi, et ühel kehva suusailmaga päeval astus ta raamatukokku sisse üsna tüdinuna ja ütles: „Ma ei viitsi enam seal poe juures seista. Äkki tahate ise need viimased kaks purki mett ära osta?“

Rein elab Kõivu külas, on pikaajaline Luunja valla, endise külanõukogu elanik. Sündinud 1949. aastal, mil olukord maailmas, Eestis ja meie kandis üpris keeruline. Räägib temagi uskumatu loo ema napist Siberist pääsemisest, metsavennast isast ja sellest, kuidas Tartu Toomemäe sünnitusmajas enneaegsena sündinud Rein surnuks tunnistati ning surnukuuri toimetati. „Seal oli igav ja seltskond jama, seega pistsin kisama, et keegi mind välja laseks,“ tegi Rein musta huumorit. Üks õde toonud ta tagasi inimeste sekka ja laps sai elule turgutatud.

Peres kasvas kolm last. Tavaline kolhoosiaja elu. Alguses polnud kodus isegi elektrit. Siis oli ühes majapidamises lubatud lehm vasikaga, siga põrsastega, lammas talledega ja mõned kanad. Paar, kes omavahel abielus ei olnud, sai veidi kavaldada – topelt loomi pidada. Peres olid alati lehmad ja sead, isal ka kaks mesilasperet. „Tal ei olnud mingeid kärjekaste ega midagi! Olin vast viiene, kui isa tõi jalgrattaga linnast meevurri ja kutsus mind appi. Minul oli aknakardin ümber pea ja lidusin!“ meenutab Rein esimesi kokkupuuteid mesinduse ja mesilastega.

Kooliaastad Luunjas võõra võimu all

Luunja neljaklassiline kool asus endises vallamajas praegusest Luunja keskusest kaugemal. Seitsmeselt kooli, jalas küll

rätsepa ömmeldud, kuid emal lühemaks tehtud püksid. Tol ajal oli kaht sorti õmblejaid. Rändrätsepad ja kodurätsepad. Rändrätsep reisist talust tallu oma Singeriga, elas pererahvaga koos, kuni vajalikud riided valmis said. „Meie rändrätsep tõi meile naabritalust kirbud, nendega oli tükk tegemist! Aga minu kooliriide koht jagas isa rätsepale soovitusi, et pane ikke kasumise jagu ka manu. No see panigi! Mantel oli mulle paras selleks hetkeks, kui ma sõjaväest tagasi jõudsin!“ räägib Rein.

Kuigi oli Vene aeg, mängisid koolipoisid koolihoovis vahetundidel Eesti sõjaväerivistust. Keegi seetõttu siiski võimudega pahuksisse ei sattunud. Möödunud sõja jälgi oli siiski ka siinkandis piisavalt. Oli tavapärane, et venelastest ametnikud tulid kooli ja palusid koolipoistel endale kätte juhatada, kust poisid lõhkekehi olid leidnud. „See, kes tunnust ära tahtis pääseda, läkski meestele kohti näitama,“ räägib Rein.

Tööelu Luunjas

Pärast 8. klassi kaks aastat õpinguid Tartu kutsekoolis, kus Rein omandas tööstuselektriku kutse. Õpingud jätkusid Väimela näidissovhoostehnikumi kaugõppes, sealne suund oli rohkem põllumajanduslik. Elektrikutööl Tartu aparaaditehases oli vaja teha kõiki töid, aga palk oli väike: 80 rubla kuus, tolle aja kohta tagasihoidlik. Pärast sõjaväge oli mitmeid pakkumisi, kuid Rein otsustas tulla Luunjasse tööle.

Tol ajal oli majandi direktor Otto Voimann. Vastne elektrik juhatati töökotta ja pakuti hoopis traktoristitööd. Kuna Rein aga traktoritest ei hoolinud, hakkas ta jalgsi koju tagasi minema.

Majandi villis sõitis talle järele ja kontoris tehti pakkumine 210 rublale. „Aparaaditehases öeldi, et see on ju lausa ministripalk. Muidugi olin rahul! Töötasin Luunjas, kuni majand lagunes, algas koondamiste aeg,“ jutustab Rein ja jätkab: „Õnneks oli siis ka talude tagasi andmise aeg, mul olid ka maad välja mõõdetud ja sai rohkem pühenduda oma majapidamisele.“

Teist põlve mesinik

„Pärast isa surma mesilased mind ei huvitanud, kuni ühel hetkel sattus mulle kätte kollane raamatuke „Kui peate mesilasi“ (A. Kallamaa, E. Kallas, 1975). See tekitas huvi ja hakkasin mesilastega tegelema. Kõige rohkem on olnud 45 peret, aga nüüd on vähem, olen vanaks jäänud.“

Rein on korduvalt mesilastelt nõelata saanud, kuid mitte tõsiste tagajärgedega. Herilased ja vapsikud pidavat hullemaid olema, tükivad mee juurde, varastama. Küsimuse peale, kas mõni mesilassülem on ka n-ö ülekatte läinud, räägib ta, kuidas tööpoolest on olnud üks töökas, aga kuri sülem. Omal ajal käis Rein tuntud Tartu Ülikooli dotsendi ja mesiniku, mesilasmaamatute autori Paul Allese loenguid kuulamas. Paul Alles soovitanud kõik kurjad mesilased enda juurde saata, väljakutseks.

Iseõppinud õmblusmasinate mehaanik

Küllap on elus ikka nõnda, et miski pole juhuslik, üks asi viib teiseni. Pärast majandi lagunemist ja Luunjas elektrikutöö lõppemist töötas Rein Kaagvere koolis elektriku ja katlamaja juhatajana. Seal koolis tüdrukud õmblesid masinatega ja nende juhendaja, mehaanik, hakkas pensionile jääma. Laupäeviti käis Rein abiks õmblusmasinaid sätimas ja õppis meistri kõrval isegi masinate hingeelu tundma. Tasahilju oligi alguse saanud hobi, mis praegugi iga päev pinget pakub. Aastate jooksul on Rein interneti abil ostnud ja annetuseks saanud mitmeid vanu õmblusmasinaid, mille seejärel töökorda sätinud.

„Masinaid olen õppinud YouTube'ist. Vaatan venekeelseid videoid, muud võõrkeelt ma ei oska. Sellepärast on mu tehniline sõnavara ka venekeelne. Olen selle hobiga tegelenud umbes kümme aastat, mitte pidevalt. Alguses võtsin igasugu jama vastu, aga nüüd juba valin. Huvitavamaid. Midagi olen müünud ka. Viimase Radomi müüsin ühele lauljannale. Ütleme nii, et rikkaks muidugi sellega ei saa, ongi rohkem hobi korras nikerdamine. Tähtis on see heaolutunne, et oled millestki jagu saanud,“ jagab Rein.

Õmblusmasinad näivad osaliselt kuuluvat juba minevikku. Kindlasti on juba lapsi ja noori, kes ei ole päris õmblusmasinat oma silmaga näinudki, rääkimata selle kasutamisest. Rein iseloomustab kaasaja väärtusi: „Vanasti kõik naised õmblesid. See oli eluliselt oluline oskus. Nüüd minnakse räbalapoodi ja tõmmatakse räbal selga. Mida võiks õppida? Väljaõmblust! Teate, kui palju võimalusi on õmblusmasinaga väljaõmblust teha. Peab olema oskusi! Soovitan odavate Podolski masinatega õmblemist õppida juba lastel, ka poistel, et oleks mingi muu oskus ja tegevus!“

Raamatukogusse õmblema!

Nüüd ongi väga hea võimalus terve suve jooksul õmblemisega tegeleda! Nimelt on Rein Michelson Luunja raamatukogusse toonud kaks peaaegu 50aastast õmblusmasinat – Podolsk ja Radom –, mõlemad töökorras. Podolsk, Singeri koopia, on toodetud Venemaal, Radom aga Poolas, tehases, mis praegu toodab hoopis tulirelvi.

Raamatukogu külastajatel on võimalus masinaid uudistada, aga ka ise õmmelda. Suur tänu teile, **Maris Tee, Helgi Kiik, Anu Markus ja Ragna Maa-mets**, õmblemiseks vajalike materjalide annetamise eest! Esimesed väikesed katsetused on juba tehtud!

Põllumajandus sada aastat tagasi

Suve lõpuni saab raamatukogus uudistada ka kaht vana raamatut. Need on pärit Reinu ema venna suurest raamatukogust. Üks saksa- ja teine eestikeelne, vanust kummalgi peagi sada aastat.

Ajakirja Karjamajandus köidetud numbrid aastatest 1926–1928 pakuvad nõuandeid alates sellest, kuidas kärbseliimi teha kuni analüüsini, kuidas tööliste

streik mõjutas peekonihinda Inglismaa turul.

Ajakiri oli seadnud sihiks jõuda igasse tollasesse maamajapidamisse. Tellijate meelitamiseks võib ajakirjas kohata kuulutust: „Kõikide tellimiste vastuvõtjate vahel, kes saatnud 1. maiks 1929 vähemalt 10 aastatellimist ühes rahaga, loositakse maikuus üks noor sugukult.“

Nüüdisaeg on taas moodi toonud kanapidamise. See oli moeteemaks saamas ka aastal 1926: „Kuna siiamaani kanapidamine perenaistele ainult nõelaraaha saamist võimaldas ja kanu vaid oma tarvituseks peeti, et oleks munake kaste sisse lüüa või pühadeks jagada, siis on praegu kanapidamine juba paljudes taludes tähtsaks tuluallikaks kujunemas.“

Täna Rein Michelsoni oma mälestuste jagamise eest!

Olen väga tänulik, kui jagad ka oma lugu, sest igapäevane loos on ka Luunja lugu.

Huvitavate uute kohtumisteni!

Riina Belov
Luunja raamatukogu

Meister Rein kontrollib masinad üle. Foto: Riina Belov

Hingele Pai laager Suursoos

MTÜ Lohkva Külaselts korraldatud Hingele Pai laager toimus 12. juunil Emajõe Suursoo looduskeskuses. See oli sel aastal juba teine niisugune laager. Osalejaid on iga korraga rohkem.

Päev algas loenguga, milles keskenduti andestamisele ja enesega rahulolule. Võtmesõnadeks terve päeva jooksul olid enesega rahulolu ja enese väärtustamine. Eesmärgiks seadsime andestama õppimise. Andestamine on üks meetod, et vabaneda seostest millegi või kellegagi, mis omakorda võimaldab meil oma eluga nii füüsilisel kui ka vaimsel tasandil edasi liikuda ning areneda. Andestamisega vabaneme seostest, mis meid enam ei teeni, lastes uutel energiatel oma ellu siseneda.

Peale loengut toimus tasakaalustav joogatund, mis tervendas osalejate keha ja tõi rahu ning tasakaalu meeltesse.

Toimus matk Emajõe Suursoos, kus laagrilised pidid käima vaikuses, et kuulda ja tunda looduse jõudu ning maa väge. Ülesanne oli oma silmade ja kõrvade kaudu näha ja kuulda, mida loodusel on öelda.

Peale lõunasööki oli meditatsioon, mis aitab oma sisetunde kontakti saada. Meditatsioon on võimas tööriist ülema ja kõikehaarava energiaga ühinemiseks. Meditatsiooni

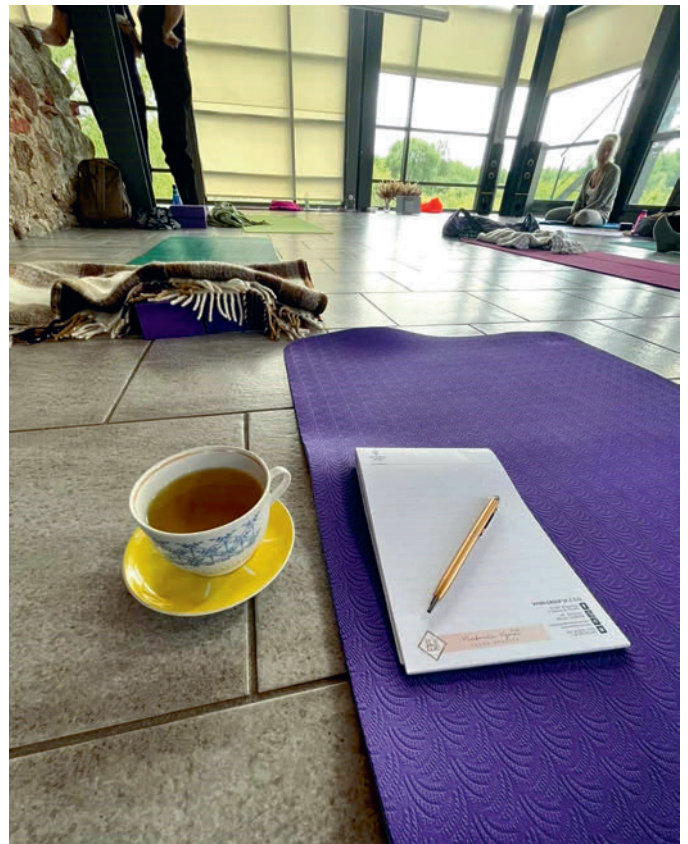
kaudu saavutatakse positiivsem suhtumine ja hea vaimne tervis. Suureneb empaatiavõime, kaob ärevus ning tekib ühtekuuluvustunne.

Tagasiside laagris osalenud Viivikalt: „Laagripäev oli tasakaalustav. Meelde jäigi pigem see meeleseisund, mitte tehnikad. Kaasa võtsin tundmuse, mitte teadmised. Väga hea sünergia oli grupis.“

Sigrid Laas, joogaõpetaja

Laagrilised. Foto: Kaidi Pihlak

Hetk.... Foto: Laura Veel

Energiaid toetav lõunasöök. Foto: Sigrid Laas

Luunja valla Kodukohvikute öö

EESTI WÄRK

LOHKVA KÜLAS KIU TALUS

(Lohkva-Kabina maantee ja Kasesalu tee ristis
Parkimine Kabina poolsel heinamaal)

Tantsuklubi veab ja
meeleolu loob

FOLKLOORIKLUBI MAATASA

19.08.2022

kell 18.00

Üllatused!

Võta kaasa sularaha!

Info: 56158379 lohkva.kulaselts@gmail.com

MTÜ Lohkva Külaselts, MTÜ Luunja Maanaiste Selts, MTÜ Sirgu küla selts,
MTÜ Luunja Aidarahvas ja Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus

Tartumaa Meeri küla ja Luunja kant Arukate Külade arenguprogrammis

Kohalikul Leaderi tegevusrühmal Tartumaa Arendusseltsil on käsil põnev üle-eestiline ettevõtmine. Nimelt on võetud nõuks turgutada kohalikke kogukondi ja kaasatud 24 piirkonda, et asjast asja saaks. Kuidas see käib? Osaledes programmis Arukad Külad (Smart Villages), mis on Euroopa Komisjoni algatus innovaatiliste lahenduste juurutamiseks, toetudes kogukonna väärtustele ja võimalustele. Eesmärk on kohaliku elu edendamine kogukondade koostöö kaudu teiste küladega nii Eestis kui üle piiri. Eestis rakendatakse arukate külade lähenemist esmakordselt 13 Leaderi tegevusrühma koostööprojekti „Arukate külade arenguprogramm” raames. Tartumaal andis oma soovist märku programmis osaleda Meeri küla ja Luunja valla külade kogukond.

Luunja külad on võtnud programmi raames eesmärgiks jõuda sidusama ja tegusama kogukonnani, kus toimub sujuv infovahetus nii üleaedse kui kaugema nurga rahvaga; nii omavalitsuse kui kohaliku ettevõtjaga. Mõnusat elukeskkonda ja suurt turismipotentsiaali toetav loodusressurs on Emajõe põhjakalda kogukonnal omast käest Emajõe Suursoo näol võtta ja plaanis on seda teistele

tutvustada. Meeri küla Nõo vallas on liikumas üsna sarnaseid radu pidi. Strateegia keskmes on hea elukeskkonna säilitamine, hoides Meeri erilist ajalugu ning kultuuritraditsioone. Keeri-Karijärve looduskaitseala oma floora ja faunaga loob selleks juba päris toekad eeldused.

Kuhu liigume?

Luunjal on paika pandud neli tegevussuunda, millega oma unistused teoks teha. Esimene on info ja kommunikatsioon, et teaks, kes kus asub ja teenused oleksid kättesaadavad. Rõhku pannakse kogukonnatööle, et sünniks traditsioone väärtustavad ja põlvkondi siduvad lahendused. Veel on plaanis tegeleda külade taristuga, kergliiklusteede võrgustiku ja nüüdisaegsete transpordilahendustega, luues uusi võimalusi ning toetades hajaasustusega külade elu. Lisaks soovib kogukond liikuda puhutama elukeskkonna suunas, arendades keskkonnateadlikumat ja tervislikumat

eluviisi, et saaks prügist priiks ja kodulähedasi metsaalasid nii omade seltsis nautida kui turistidele tutvustada. Infovahetus ja kommunikatsioon toetab tööd kõigil neljal suunal, seega alustab Luunja kant ettenägelikult just sellest. Programmi piloottegevuse käigus kaardistatakse kõik piirkonna ettevõtjad ja teenused, et koguda need ühtsele infovahetusplatvormile ja seeläbi teenused ja tooted inimestele paremini kättesaadavaks muuta. Kõigepealt andmebaas, siis tehniline lahendus (uudusmeelsem lugeja loeb siinkohal: äpp).

Meeri küla leidis, et arukas lahendus oma piirkonnale hoogu juurde anda on keskenduda kogukonna kaasamisele, looduses liikumise võimaluste loomisele ning laste ja noorte heaolu ja aktiivsuse tõstmisele. Sarnaselt Luunjaga on ka Meeri külal piloottegevusena plaanis teha eeltööd tehniliste lahenduste väljatöötamiseks, kuid algust teevad meerikad veidi teise nurga alt. Piloottegevusena on plaanis luua interaktiivsed lahendused kaardirakendusena (loe ikka: äpp)

Peaminister Meeri seltsimajas

matkaradade läbimiseks. Kindla peale funktsioon, mis pakub pinget ka mööda- ja läbisõitjaile. Ettevõtmine hõlmab lisaks looduses aktiivsele liikumisele ka veel hariduse ja teaduse suunda. Kristi Metsa: „Meil on siin nii rikas ja mitmekesine looduskeskkond, et tahaks kõik kohad kohe ära märgistada, kotkad ja taimed ja kogu floora ja fauna. Tuleb hakata otsustama, et mida võtta, mida jätta.“ Targalt on lahendanud Meeri kogu protsessi enda jaoks nii, et kõik kolm tegevussuunda toetavad üksteist. Noored võetakse isade-emade ja teiste naabritega kampa. Nii see kogukond ühte kasvab, aktiivsus tõuseb ja loodusressurss väärindub.

Kogukonnatööst ja praktilistest lahendustest

Vestlusest Luunja ja Meeriga noppisime välja, et kogukondade murekohad ja ka võimalused on üsna sarnased – vedurid ei leia mantlipärijaid, samas geograafiline asukoht toetab värskete tulijate ühinemist. Kogukonnatöök on aga mõlemad piirkonnad leidnud lahendused, mis praktikas näivad toimivat. Kaire Vahejõe Lohkva Külaseltsist toob näitena välja, et mõttetalgute raames kohalikule omavalitsusele tehtud ettepanek äratada ellu küla- vanema statuut, et iga küla oleks oluliste otsuste tegemisse vähemalt kord aastas kaasatud, on jõudnud vähemalt ühe olulise osapoole programmilisse tegevusse.

Sobiva tähtede seisu korral on tulevikus lootust ka selle realiseerumiseks. Meeri kandis on aga käivitunud aprilli algusest üle paari nädala toimuv mõnus ajutise kohviku pühapäevak, kus üks kohalik ettevõtja pakub seltsimajas ja väljas head-paremat süüa ning külaelanikel on võimalus näiteks vallavanemale kõige põletavamate teemade kohta otse küsimusi esitada. Kutsung osalema pidavat liikuma Kambjas ja Tartuski. Kui mitte muidu, siis hea söögi ja seltskonna pärast tasub ikka külla sõita. Tulevikus tahaksid meerikad jõuda selle ettevõtmisega Otse Tootjalt Tarbijale (OTT) lahenduseni, nagu näiteks siinkandis Ülenurmel. Puhtal kujul käed-küljes kogukonnatöö.

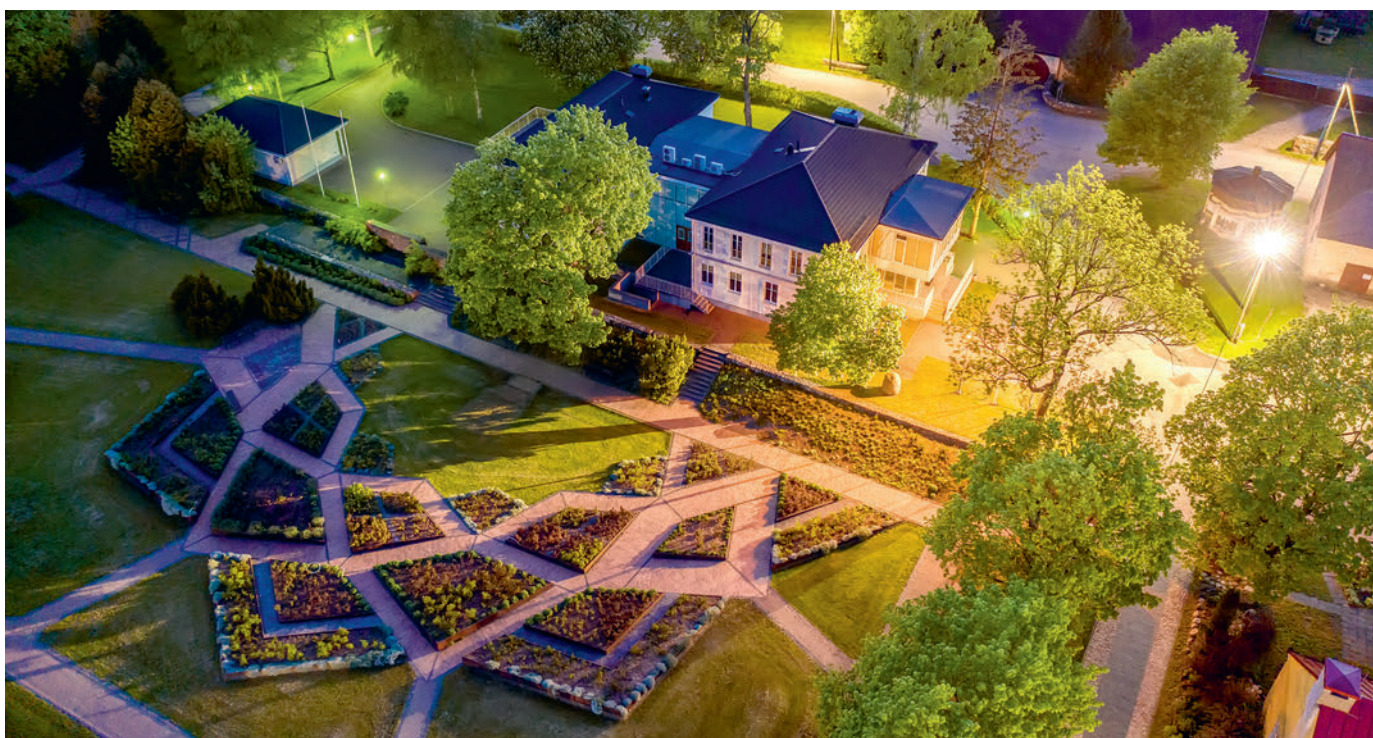
Strateegia kirjutamise protsessi hindavad mõlemad külad tuumakaks – esiteks seob kogukonda ja teiseks annab väga konkreetse ülevaate sellest, millises suunas liikuma peaks. Arvestama peab aga sellega, et ettevõtmine on tömahukas ja eeldabki üsna suurel hulgal ka otsetööd kogukonnaliikmetega, et neid pardale saada. Ja selle *oma* idee esimeseks tegevuseks strateegia eesmärkide elluviimisel tundsid mõlemad külad ära selle järgi, et tekkis hirmus suur hasart. Ju siis sai ikka õigesti valitud.

Lõpetuseks veel korra arukate külade arenguprogrammi eesmärgist ja mõnest näitest kaugemalt ja lähemalt. Kui terminid Euroopa Komisjon, innovaatilised lahendused, juurutamine ja tegevus-

rühma koostööprojekt välja jätta, siis sisuliselt on arukas küla see, kes leiab üles oma kogukonna tugevused ja paneb need enda kasuks tööle. Digilahendused ei ole seejuures ilmtingimata kohustuslik element – ka kogukonnateenused, taastuvenergia, ringmajandus on märksõnad, mis arukat küla iseloomustavad. Põhja-Harjumaal Neeme külas lükatakse käima külakino ja Rootsis Suderbyni kogukonnas toodetakse toidu- ja aiatööjätmetest biogaasi. Oma kogukonna lähenemistest ja eeskujudest rääkides toovad nii Meeri kui Luunja külakogukondade esindajad välja, et lahendused, mis kogukonda enam seoksid, on mujal Euroopas juba kenasti tööle hakanud. Kogukonnaäpp töötab täistuuridel näiteks Taanimaal Torupis, kus ühe kliki kaugusel on kaardirakendus piirkonna ettevõtjate, ürituste ja kohalike uudistega, või ka Belgias, kus Profondeville'i kogukond on jõudnud üsna sarnast teed pidi oma murekohtade lahendamiseni. Mõlemad nimetatud külad kuuluvad Euroopa arukate külade võrgustikku Smart Rural 21 (www.smartrural21.eu). Seega, kui sobival momendil kelleltki šnitti võtma hakatakse, piilutakse ilmselt Belgia ja Taani poole.

Arukate külade arenguprogrammi kohta saab rohkem infot: leaderliit.eu/arukad-kulad/.

Keit Lipp

Luunja roosiaed. Fotod: erakogu

Salvkaevud vajavad regulaarset hooldust ja majapidamiste reovesi puhastamist

Maa pinnast 71% katab vesi. Sellest vaid 1% kõlbab joomiseks, toidu valmistamiseks, pesemiseks või põllumajanduses kasutamiseks. Selleks, et meie tarbevee kvaliteet püsiks hea, tasub salvkaevuomanikel oma kaeve regulaarselt hooldada ning majapidamises tekkiv reovesi puhastada.

Eestis ei ole joogivee kvaliteedi probleem seni veel väga palju muret tekitanud. Muidugi on ka meil piirkondi, kus tuleb põhja- või pinnavett enne tarbimist töödelda, et selle kvaliteet paraneks. Majaomanik, kelle kodu ei ole ühise veevõrgiga ühendatud, saab oma joogivee kvaliteedi tagamiseks ka ise palju ära teha. Kodudes kasutatakse tarbevee saamiseks laialdaselt salvkaeve.

Suve hakul on mõistlik üle vaadata oma majapidamist veega varustav salvkaev ja selle lähiümbrus vähemalt kümne meetri raadiuses. Selleks, et vee hea kvaliteet säiliks, ei tohi salvkaevu lähiümbruses olla seda mõjutavaid objekte, ehitisi ega ohtlikke aineid, nagu kemikaalid, väetised, naftasaadused ja laudaitmed.

Salvkaevu sisemust tasub regulaarselt kontrollida ja hooldada – nii kindlustada endale ohutu joogi- ja tarbevee. Kui märkad kaevus võrreldes eelmise ülevaatusena midagi iseäralikku, siis proovi selgusele jõuda, millega võib tegu olla. Iga paari-kolme aasta tagant on mõistlik vee kvaliteet üle kontrollida. Kui salvkaev on pikka aega puhastamata, vesi jäänud seisma ja seda tarbitakse vähe, halveneb kaevuvee kvaliteet. Enne kaevuvee tarbimist saab selle kvaliteeti kontrollida veeanalüüsides, mida tehakse näiteks Terviseameti laborites. Lähemat teavet veeanalüüsides tellimise kohta saab Terviseameti kodulehelt.

Mida saad ise ära teha?

- Tihenda salvkaevu vuugid ja praod. Kasuta tsementmörti ja tihendussegusid, mis sobivad kokkupuuteks joogiveega.
- Hoia kaevu ümbrus võsast ja umbrohest puhas.
- Kui maapind kaevu ümber on vajunud, uuri kaevuraket ümbritseva saviluku olukorda, vajadusel paranda see. Taasta maapinna kalle, et vältida pinnavee voolu kaevu suunas.
- Korrasta kaevu kaas ja luuk.
- Vaata üle torustik kaevus ja torustiku läbiviigud kaevurakkest.

Kui kaev ei anna soovitud koguses vett või selgub, et kaevuveesi ei kõlba kasutamiseks, pöördu spetsialistide poole.

Asjatundlike kaevumeistrite hooleks tasub jätta:

- kaevu sügavamaks tegemine;
- kaevu põhjas oleva tihenend filterliivakihi väljavahetamine;
- rakete vuukide tihendamine;
- kogu kaevu seestpoolt harjamine ja puhastamine;
- vajadusel kaevu desinfitseerimine.

Ka kodumajapidamise reovesi vajab puhastamist

Alanud suvepuhkuste ajal veedavad eestlased palju aega suvekodudes. Piirkondades, kus pole ühiskanaliseerimise, tuleb igal majapidamisel leida sobiv lahendus reovee puhastamiseks enne selle loodusesse juhtimist.

Reovett saab koguda näiteks lekkekindlasse kogumismahutisse, mida tuleb regulaarselt tühjendada. Teine võimalus on rajada omapuhasti.

Kogumismahutisse kogumise lahendus pole kõige odavam, kuna reovee äraveo teenuse eest tuleb maksta. Lisaks sellele peab kogumismahuti kindlasti olema lekkekindel, et reovesi ei imbuks ega voolaks välja keskkonda saastama.

Reovee puhastamiseks rajatakse ka pinnaspuhasti süsteeme. Kas valida imbsüsteemi või filtersüsteemi, sõltub sellest, kui hästi on piirkonna põhjavesi kaitstud.

- Imbsüsteem tuleb valida juhul, kui on nõutud reovee mehaaniline puhastus. Imbsüsteemis imbub reovesi pinnasesse. Silmas tuleb pidada, et immutussügavus oleks aasta ringi hinnanguliselt vähemalt 1,2 m põhjavee tasemest kõrgemal.
- Filtersüsteem valitakse juhul, kui nõutud on reovee bioloogiline puhastus. Pinnasfiltrit läbinud vesi juhitakse pärast puhastamist veekogusse.

Üks osa pinnaspuhasti süsteemist on septic, mida kasutatakse eelpuhastina. Septik on paak, mille põhja sadestub reovees

Salvkaev. Foto: Keskkonnaamet

sisalduv heljum. Septiku kasutamine iseseisva puhastina on Eestis keelatud, et hoida ära looduse reostumist.

Kodumajapidamiste heitvee pinna- sse immutamisele kehtivad piirangud sõltuvad samuti põhjavee kaitsest. Täpsem teave põhjavee kaitse kohta on leitav Maa-ameti geoportaali geoloogia kaardirakendusest.

- Kaitstud, suhteliselt kaitstud ja keskmiselt kaitstud põhjaveega aladel võib immutada kuni 5 m³ mehaaniliselt puhastatud reovett ööpäevas.
- Nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel võib immutada pinnasesse kuni 5 m³ mehaaniliselt puhastatud olmereovett ööpäevas, aga see tohi sisaldada vesikäimlast pärit reovett.
- Kaitsmata ja nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel võib immutada kuni 10 m³ ööpäevas pärast reovee bioloogilist puhastamist.

Omapuhasti rajamine ja heitvee juhtimine pinnasesse ei ole veekvaliteedi säilitamiseks lubatud joogiveesalv- või puurkaevudele lähemal kui 50 meetrit. See tähendab, et kui näiteks kaevu ümber oleva hooldusala laius on 10 m, siis kaevu ja immutuskoha vaheline kaugus peaks olema minimaalselt 50 + 10 = 60 m. Veehaarde sanitaarkaitseala ja hooldusala nõudeid reguleerib veeseadus. Puurkaevude sanitaarkaitsealade ja hooldusalade kohta saab täpsemat teavet Maa-ameti geoportaalist kitsenduste kaardilt.

Omapuhasti rajamine tuleb kooskõlastada kohalikus omavalitsuses.

Kui pinnaspuhastit ei ole võimalik rajada, siis tuleb kasutada reovee puhastamiseks valmis- ehk kompaktpuhastit. Neid pakuvad Eestis paljud ettevõtted. Sobivat lahendust valides tuleks arvestada reovee koguseid ja selle koostist. Siingi on oluline reoveepuhastit regulaarselt hooldada, et võimalikke probleeme ennetada.

Lisateave:

Toomas Padjus, Keskkonnaameti
veeosakonna peaspetsialist
toomas.padjus@keskkonnaamet.ee
503 1447

Kätlin Juuram, Keskkonnaameti
veeosakonna peaspetsialist
katlin.juuram@keskkonnaamet.ee
5875 2748

Käärikul toimusid 47. Eestimaa omavalitsuste suvemängud

9.–10. juulil toimusid Käärikul ja Otepääl 47. Eestimaa omavalitsuste suvemängud. Nagu ikka oli võistlemas ka Luunja vald. Sellel aastal sai Luunja vald 54 osalenud omavalitsuse seas 25. koha ja väikevaldade arvestuses tubli 10. koha. Omavalitsuste vaheliste mängude üldvõitja oli Rae vald, väikevaldade arvestuses võidutses Kiili vald. Luunja sai võistlustelt neli medalit. Katarina Verst võitis TU18 klassis kulla kettaheites ja pronksmedali kuulitõukes. Naiste klassis sai Kadi Kilgi kettaheites samuti pronksmedali. Luunja korvpallinaiskond saavutas 3 × 3 turniiril 3. koha, võites pronksimängus Tartu valda. Turniiri esikoht läks Elva vallale ja teiseks jäi Rae vald.

Samuti olime võistlemas maastikurattasõidus, meeste võrkpallis, petangis ja kettagolfis.

Kaido Linde

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse sporditöö spetsialist

Luunja vald saavutas naiste korvpallis III koha

Kettaheite võistluse võitja Katarina Verst poodiumil. Fotod: Kaido Linde

Luunja mõisapäevad 2022

28. – 31. juuli

NELJAPÄEV, 28.07

Jõepäev

17.00 Emajõe-Suursoo keskus **Sven Začeki**

loodusfotode näituse avamine ning
loodusgiidi turid matkarajal

Kavastu parve juures:

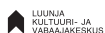
19.00 Vallavanema giidituur "Kavastu unustatud ajalugu"

20.00 Parvepidu

Rahvast rõõmustab ansambel **Alamakstud Härrad**

Avatud kohvik

Info: 525 7906, Maarja

Luunja mõisapäevad 2022

28. – 31. juuli

LAUPÄEV, 30.07

Laadapäev

Kell 10 Luunja jõesadamas
Mõisapäevade laad

- Esinevad lõõtsamehed Ants Järva ja Tõnis Tartes
- Luunja valla külade vahelised võistlused

kell 20.00 Luunja roosiaias

Chalice
kontsertkavaga
"maailma ilusaima kujuga kurk"

TASUTA!

AVATUD ON KOHVIKI

Teave:

5309 3670 Kadi (üldkorraldus)
522 7457 Margit (laadakorraldus)
514 5457 Lille (külade vahelised võistlused)

Luunja mõisapäevad 2022

28. – 31. juuli

REEDE, 29.07

Kogukonnapäev

16.00 Marje Üksine isikunäituse "Siit ja sealt"
avamine Luunja vallamajas

17.00 Luunja puhkeala avamine

Luunja jõesadamas:

18.00 Lasteteatri Reky kogupereetendus

"Täna teeme teatrit"

19.00 Ellujäämise Kunstid vanadele ja noortele.

Tartu 2024 töötoad

21.00 Tantsuks mängib Äge Brass

Info 53093670

Kõik sündmused on tasuta

Luunja mõisapäevad 2022

28.–31. juuli

LUUNJA TRIATLON 2022

31. JUULI
LUUNJA JÕESADAM

KELL 11.30

TILLUDE JA LASTE MÕISAPARGI DUATLON

KELL 13

LASTEDISTANTS / 100 m • 5 km • 1,5 km

KELL 14

PÕHIDISTANTS / 350m • 12 km • 3 km

Juhend ja registreerimine:

www.luunjakultuur.ee/luunja-triatlon-2022

Kaupo Kiiver 53 01 1161

Kaido Linde 50 13 555

luunjakultuur.ee/luunja-triatlon-2022

TOETAJAD:

LUUNJA KARIKAS 2022

06.08.22–07.08.22

📍 Luunja mõisapargis

LAUPÄEV, 6.08

Algusega kell 11:00

- 135 CM– TARTU MILL
- JOOSEPI REDEL– DIMEDIUM
- JUMP & DRIVE– AUTOSPIRIT
- VETERANID– LAHE KINNISVARA
- AVATUD– HORSECARE.EE

PÜHAPÄEV, 7.08

Algusega kell 11:00

- 100 CM– EUROOPA TRANSPORDI
- 110 CM– UNIRO
- 120 CM– HORSECARE.EE & EQUIFIRSTESTONIA.COM

**OLE
KOHAL!**

Luunja Maanaiste Seltsi proudad on tordioksjoniks valmis. Tänavu koguti raha Luunja eakate toetuseks

14. juulil jõudis Peipsi järvefestival Luunja jõesadamasse. Svjata Vatra pani publiku labajalga tantsima

Luunja jaaniõhtu peaesinejaks oli The Tuberculoited. Fotod: Tiit Hellenurm

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

JUULI

28.–31.07 Luunja mõisapäevad 2022

- 28.07 Jõepäev (Sven Začeki näituse avamine Emajõe Suursoo keskses, giidituurid matkarajal ja Kavastus, parvepidu Kavastu parve juures. Esinevad Alamakstud Härrad.
- 29.07 Kogukonnapäev (näituse avamine, giidituur roosiaias, puhkeala avamine, põnevad töötod, etendus „Täna teeme teatrit“, tantsuõhtu)
- 30.07 Laadapäev (laat, küladevahelised võistlused, õhtul esineb roosiaias Chalice)
- 31.07 Luunja triatlon 2022 (laste duatlon ja triatlon lastele ning täiskasvanutele)
Info 5309 3670

AUGUST

06.–07.08 Ratsavõistlus Luunja Karikas mõisapargis

Info 509 4617

19.08 Luunja valla kodukohvikute öö „Eesti värk“ kl 18.00

Kiu talus Lohkva külas
Info 5615 8379

20.–21.08 Peipsi Toidutänav Luunja jõesadamas ja Kavastus

20.08 kl 11.00–21.00
21.08 kl 11.00–17.00
Info 5346 0078

NÄITUSED

Luunja vallamaja galeriis eksponeeritakse **Eugen Hindikainen** maalinäitust „Värviline teraapia“ juuli lõpuni.

Alates 28. juulist on avatud **Marje Üksine** näitus „Siit ja sealt“.

Luunja Kultuuri- ja Vabaaajakeskuses on avatud **fotinäitus „Ernst Hiis 150“**.

22.-26. AUGUST 2022
LUUNJA LASTELAAGER
7-10 AASTASTELE

LAAGER TOIMUB LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUSE LUUNJA NOORTEKESKUSES.

LAAGRIPÄEVAD KESTAVAD 9.00-15.00

OSALUSTASU 30€

REGISTREERIMINE JA LISAINFO:

LUUNJA KULTUURI- JA VABAAJAKESKUS

LUUA METSANDUSKOOI

Kutsevalikuõppe tutvustus

17.08
kell 13.00
Luunja sadamaalal

TULE KOHALE, kui:

- Sa ei õpi ega tööta
- Ei tea, mida õppida
- Ei saanud kooli sisse
- Valitud eriala ei meeldi
- Oled 17.-25.-aastane
- Põhikool jäi pooleli
- Kodune keel on vene keel

Tule ja lae alla oma uus elu!

www.luua.ee/kutsevalik

Õnnitleme vastseid vanemaid!

TOMI VIKS	31.05.2022
GERMAN LUHT	09.06.2022
MARKUS KOSOVETS	11.06.2022
AIRON ARJUKES	18.06.2022
MAIA ABRAMCHUK	25.06.2022

SÕIDUÕPPE ABC

**TULE ÕPPIMA
SÕIDUÕPPE ABC
AUTOKOOLI!**

**B-KAT JA BC1-KAT
KURSUSED**

GÜMNAASIUMI ÕPILASTELE
B-KATEGOORIA
KURSUSED ERITI SOODSA HINNAGA!

BC1-KATEGOORIA
- PARIM VALIK -
2 KATEGOORIAT ÜHE HINNAGA!

**REGISTREERI
JUBA TÄNA!**

REGISTREERUMINE JA INFO

+372 50 782 30

soiduoppe@gmail.com

www.soiduoppe.ee

*Õnnitleme
juulikuu
sünnipäevalapsi!*

*Luunja vallavolikogu ja
vallavalitsus*

MÜÜA METT

- Klaaspurk 700g **5€**
- Plastikämber 1kg **7€**

Kreemjas mesi

- Klaaspurk 470g **4€**

Võtke meiega ühendust:
www.facebook.com/mesilepa
Tel 5384 0097

Mesi on pärit Luunja vallast!

Tartu ja Luunja piires
kohaletoimetamine tasuta
ning vajadusel saadame
pakiautomaadiga.

Suu magusaks!

Likvideerin ummistusi 24/7

FIE Raivo Kägo, telefon 521 4808

Tasuta koolitus (130 tundi)

TEADLIKULT TÖÖELLU

* kui oled tööturult eemal olnud
6 kuud või kauem;
võib olla töötanud kuni 30 päeva
viimase 6 kuu jooksul

Mis on minu karjääritüüp?

Isiklik tööõnne valem

Arvuti tööotsingul

Muutuv tööõigus

Eneseanalüüs

Tööstus videos

Tööklubi

Koolituse infotund:

**15. september 2022
kell 12.00**

Tartus Lutsu 3

Registreeri nüüd: 52 65 488
või ingrid.purje@jmk.ee

Lisainfo: www.jmk.ee/15sept

Mälestame

ÜLLE REIMAN
08.01.1957–11.06.2022

Kodu Uudised

Väljaandja Luunja Vallavalitsus
Vastutav toimetaja Ketlin Alaväli
Keeletoimetaja Reet Tens
Tehniline toetus Eesti Ülikoolide Kirjastus

Luunja Vallavalitsuse
ametlikud teated ja uudised
Koduleht: www.luunja.ee
Facebooki leht: Luunja vald
E-post: vald@luunja.ee
Telefon: 741 7319

Kodu Uudiste paberväljaandest loobumiseks anna teada ajaleht@luunja.ee või 741 7390

Kodu Uudised on loetav ka internetis aadressil www.luunja.ee